



**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 31.3.2015.**

Sarajevo, svibanj 2015. godine

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja nadzor mikrokreditnih organizacija, sačinila je Informaciju o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine sa stanjem na dan 31.3.2015. na temelju analize mjesečnih i kvartalnih izvješća o poslovanju, informacija i podataka koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji (*off-site* nadzor) i podataka kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (*on-site* nadzor).

SADRŽAJ

I.	UVOD	3
II.	POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH	6
	1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA.....	6
	1.1. Broj mikrokreditnih organizacija.....	6
	1.2. Organizacijski dijelovi	6
	1.3. Kadrovi	7
	2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO	8
	2.1. Bilanca stanja	8
	2.2. Kapital.....	12
	2.3. Kreditni portfelj.....	13
	2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite.....	21
	2.5. Račun dobiti i gubitka.....	22
	3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA	26
III.	ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	27
IV.	PRILOZI	29

I. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO), odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Regulatorne i nadzorne nadležnosti Agencije nad ovim Sektorom propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 i 77/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija. Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja neposrednim nadzorom (*on-site*) i posrednim nadzorom, odnosno, analizom izvješća koja MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije koji su navedeni u Prilogu 1. ove Informacije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja, zaposlenim, troškovima plaća i ostalim primanjima zaposlenih u MKO, otpisima, likvidnosti i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama.

U obavljenim kontrolama mikrokreditnih organizacija utvrđeno je da većina posluje sukladno zakonskim i podzakonskim propisima, te ciljevima radi kojih su osnovane. MKF u Federaciji BiH, osim jedne, su značajno unaprijedile poslovne prakse i procese, kao i interne kontrole. Kod većine MKO su uloženi veliki napor u poboljšanje procesa naplate kredita koji se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji što utječe na financijsku disciplinu klijenata, te poboljšanje rezultata poslovanja MKO.

Primjena načela zakonitosti i održavanja propisanih standarda, i primjena načela domaćinskog ili dobrog gospodarskog poslovanja je isključiva odgovornost i obveza organa upravljanja i rukovođenja, te predstavlja minimalan uvjet za uspješno i stabilno poslovanje MKO, a shodno tome je i neophodan uvjet za održavanje licencije za rad MKO-a.

Jedna MKF, nedomaćinskim poslovanjem i poslovanjem suprotno načelima potrebne pažnje dobrog gospodarstvenika, te višestrukim i kontinuiranim kršenjem svih propisanih uvjeta poslovanja mikrokreditnih organizacija, u značajnoj mjeri destabilizira mikrokreditno tržište nanoseći izravnu štetu imovini fondacije, njenim povjerenicima, klijentima, te doniranim sredstvima od općeg i zajedničkog interesa građana Federacije BiH.

Agencija je, u cilju stabilnosti mikrokreditnog sustava, poduzela brojne korektivne mjere prema istoj MKF, međutim privremenim mjerama suda na prijedlog predmetne MKF, rješenja Agencije su odložena do okončanja upravnog spora, a nadležnosti Agencije iz Zakona o Agenciji i ZoMKO u ovom slučaju su u potpunosti derogirane, čime je Agencija onemogućena djelovati na način da efikasno regulira tržište i štiti stabilnost mikrokreditnog sustava u Federaciji BiH. Na temelju zahtjeva povjerenika, Općinski sud u Sarajevu je, dana 16.3.2015., pokrenuo prethodni postupak za utvrđivanje uvjeta za otvaranje stečajnog postupka nad Fondacijom i imenovao privremenog stečajnog upravnika.

Neusvajanje ranije predloženih izmjena i dopuna ZoMKO, kojim bi sukladno Zaključku Vlade Federacije BiH, bile omogućene efikasnije korektivne mjere prema institucijama i organima koje krše ZoMKO i podzakonske akte Agencije, je dovelo do nanošenja značajne štete doniranom kapitalu i imovini fondacije generalno, a posljedice nažalost trpi cijeli mikrokreditni sustav kojeg čine klijenti, povjerenici, kao i zaposleni u MKO, na što je Agencija ranije upozoravala. Neusvajanje predloženih izmjena i dopuna ZoMKO je pogodovalo manjem broju pojedinaca koji su sigurno utočište za nezakonitosti i nanošenje

štete milijunskoj imovini fondacije pronašli u trenutnim propisima, koji nedovoljno sankcioniraju nanošenje štete imovini fondacije i doniranim sredstvima koja su od zajedničkog interesa, kako je definirano Zakonom o udrugama i fondacijama.

U Federaciji BiH sa 31.3.2015., dozvolu za rad Agencije ima 13 MKO, od toga 12 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), koje poslovanje obavljaju putem 282 organizacijska dijela. U mikrokreditnom sektoru sa 31.3.2015. bilo je zaposleno 1.265 radnika, što je za 43 radnika, ili 3% manje u odnosu na 31.12.2014.

Na ovaj pad zaposlenih najviše utjecaja imalo je otpuštanje 46 zaposlenika kod jedne MKO. Bez podataka ove MKO mikrokreditni sektor bi bilježio blagi rast zaposlenih u promatranom razdoblju.

Bilančna suma MKO sa 31.3.2015. iznosi 431,3 milijuna KM, od čega se na MKF odnosilo 422,2 milijuna KM ili 97,9%, a na MKD 9,1 milijun KM ili 2,1%. Bilančna suma na kraju prvog kvartala 2015. godine bila je manja za 21 milijun KM ili 5% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. Jedna MKF, u prva tri mjeseca 2015. godine, aktivu je smanjila za čak 14,5 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 41% u odnosu na kraj prethodne godine, što je značajno utjecalo i na pad aktive na razini cijelog sektora.

Ukupni bruto krediti MKO, kao najznačajnija stavka aktive, sa 31.3.2015., iznosili su 371,2 milijuna KM i čine 86% ukupne aktive MKO, te su manji za 3% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su neto krediti iznosili 343,1 milijun KM i manji su za 3% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. Mikrokreditiranje je najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%) i uslužnih djelatnosti (22%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sektoru su iznosile 25,10%, i bilježe značajno smanjenje u odnosu na prethodne godine. U cilju smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite, a u kontekstu zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, te ispunjenja misije mikrokreditiranja, Agencija u kontrolama posebno cijeni i kontrolira sve vrste troškova poslovanja MKO koji imaju značajnog utjecaja na formiranje kamatnih stopa, te ocjenjuje njihovu neophodnost, shodno čemu izdaje adekvatne naloge. Fokus kontrola Agencije, i u narednom razdoblju, bit će na kontroli troškova MKO, njihovoj opravdanosti i svrsishodnosti, s ciljem smanjenja kamatnih stopa na mikrokredite koje plasiraju MKO iz Federacije BiH.

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 31.3.2015., mikrokreditni portfelj bilježi pad od 3%, koji je uzrokovan padom portfelja kod jedne MKF, koja je isti smanjila za 12,6 milijuna KM ili 27%, te iskazuje pogoršanje pojedinih pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja iskazano povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 6,86%, koliko je iznosila sa 31.12.2014., na 7,57%. Međutim, portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja bilježi blago poboljšanje te je sa 8,39% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 8,16%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja značajno izlazi iz okvira propisanog standarda. Iako 10 od 13 MKO posluje unutar propisanog ograničenja, jedna MKF značajno krši standard sa 76,96%, čime utječe na ukupan rezultat sektora u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago poboljšanje, te je sa 11% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 9,96%. Na razini sektora, postotak otpisa sa 31.3.2015. iznosio je 13,70% (propisano ograničenje do 3%) i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, povećan za 8,64 postotna boda. Iako 11 od 13 MKO posluje unutar propisanog ograničenja, jedna MKF značajno krši standard sa 119,60%, čime utječe na ukupan rezultat sektora u pogledu postotka otpisa koji mora biti ispod 3%. Ključni utjecaj na loše pokazatelje kvalitete aktivnog kreditnog portfelja mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH je izuzetno loš rezultat poslovanja jedne MKF. Kod

ove MKF stopa rezervi za kreditne gubitke sa 31.3.2015. iznosila je 71,52% i bilježi povećanje od čak 22,97 postotnih bodova u odnosu na 31.12.2014. kada je iznosila 48,55%. Nadalje, portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja iznosio je 76,96% (propisano ograničenje je do 5%) i bilježi značajno pogoršanje od čak 16,39 postotnih bodova u odnosu na promatrano razdoblje kada je iznosio 60,57%. Isto tako, postotak otpisa sa 31.3.2015. iznosio je 119,60% (propisano ograničenje je do 3%) i, također, bilježi povećanje od 94,22 postotna boda u odnosu na 31.12.2014. kada je iznosio 25,38%.

Iz prethodno navedenog slijedi, da ova MKF višestruko i kontinuirano krši standarde i propisana ograničenja i destabilizira mikrokreditni sustav Federacije BiH, koji bi bez udjela iste u MKO sustavu bilježio značajno poboljšanje propisanih standarda kvalitete kreditnog portfelja, pa bi tako bez podataka ove MKF, pokazatelji kvalitete aktivnog kreditnog portfelja mikrokreditnog sektora iznosili: portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja 1,35% (propisano ograničenje je do 5%), postotak otpisa 1,18% (propisano ograničenje je do 3%), a stopa rezervi za kreditne gubitke 1,23%.

Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje su na dan 31.3.2015. iznosile 254,7 milijuna KM ili 59% ukupne pasive i manje su za 4% u odnosu na stanje sa 31.12.2014. Ukupni kapital MKO na dan 31.3.2015. iznosio je 149,7 milijuna KM ili 35% ukupne pasive MKO koji je manji za 11,4 milijuna KM ili 7% u odnosu na kraj prethodne godine, od čega je kapital MKF iznosio 147,2 milijuna KM ili 98,3%, a kapital jednog MKD 2,5 milijuna KM ili 1,7%. Na smanjenje kapitala mikrokreditnog sektora najveći utjecaj ima smanjenje kapitala kod jedne MKF, koja je isti smanjila za 14,4 milijuna KM. Bez podataka ove MKF, mikrokreditni sektor bi bilježio rast kapitala u iznosu od 3 milijuna KM u odnosu na kraj prethodne godine.

Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 74,6 milijuna KM koji čini 51% ukupnog kapitala MKF, zatim donirani kapital koji je iznosio 66,3 milijuna KM ili 45% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital i ostale rezerve MKF iznosile su 6,3 milijuna KM, odnosno 4% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća KM, a dobit 10 tisuća KM.

U razdoblju 1.1. - 31.3.2015., od ukupno 12 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 2.998 tisuća KM, dok su 4 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 14.384 tisuće KM. Od 4 MKF koje su u razdoblju 1.1.-31.3.2015. ostvarile manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 14.384 tisuće KM, jedna MKF, u ovom razdoblju, ostvarila je manjak u iznosu od 14.358 tisuća KM, odnosno 99,8% ukupno ostvarenog manjka MKF, dok se na ostale tri MKF odnosi samo 26 tisuća KM ostvarenog manjka prihoda nad rashodima, odnosno 0,2%. U razdoblju 1.1. - 31.3.2015., jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 10 tisuća KM (1.1. – 31.3.2014.: 46 tisuća KM neto gubitka).

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je negativan finansijski rezultat u iznosu od 11.376 tisuća KM, što je za 8.282 tisuće KM manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a što je posljedica negativnog rezultata jedne MKF u iznosu od oko 14 milijuna KM.

Generalno, mikrokreditni sektor u Federaciji BiH pokazuje znakove oporavka, međutim ukupni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora su značajno narušeni zbog **iznimno loših rezultata poslovanja samo jedne MKF.**

Što se tiče operativne održivosti, od 13 MKO, 5 MKF i 1 MKD mogu iz ostvarenih redovnih prihoda pokriti rashode.

Posebne napomene: U pogledu izrade redovnih kvartalnih Informacija o mikrokreditnom sustavu Federacije Bosne i Hercegovine, Agencija koristi podatke koje dostavljaju MKO na temelju kvartalnih izvješća. Agencija kontrolama poslovanja MKO provjerava tačnost dostavljenih izvještaja. S tim u vezi kod jedne MKO, Agencija izražava rezervu u pogledu točnosti dostavljenih izvješća na dan 31.3.2015. Predmetnoj MKF je, zbog značajnih nepravilnosti u radu te na bazi dostavljenih izvješća zaključno sa 30.6.2014., poslije provođenja potrebnog postupka oduzeta dozvola za obavljanje poslova davanja mikrokredita na dan 9.10.2014. Međutim, privremenom mjerom suda odloženo je Rješenje Agencije o oduzimanju dozvole do okončanja upravnog spora. I po odlaganju Rješenja na zahtjev ove MKF, ista je iskazala značajno pogoršanje poslovanja, te svojim rezultatima značajno ugrožava mikrokreditni sustav u Federaciji BiH. Na temelju zahtjeva povjeritelja, Općinski sud u Sarajevu je, dana 16.3.2015., pokrenuo prethodni postupak za utvrđivanje uvjeta za otvaranje stečajnog postupka nad Fondacijom i imenovao privremenog stečajnog upravnika.

II. POSLOVNE PERFORMANSE MKO U FEDERACIJI BiH

1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA

1.1. Broj mikrokreditnih organizacija

U Federaciji BiH sa 31.3.2015., dozvolu za rad Agencije ima 13 MKO, od toga 12 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 29 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju sukladno ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih sukladno ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 2. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD koje sa 31.3.2015. imaju dozvolu za rad Agencije za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

1.2. Organizacijski dijelovi

Na dan 31.3.2015., u Registru mikrokreditnih organizacija i njihovih organizacijskih dijelova, kojeg sukladno članku 13. ZoMKO, vodi Agencija, bilo je evidentirano ukupno 282 organizacijska dijela MKO sa sjedištem u Federaciji BiH, od čega u Federaciji BiH 185, Republici Srpskoj 94 i Distriktu Brčko 3. Ukupan broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH nalazi se na istoj razini kao i na kraju prethodne godine. Ukupno 151 organizacijski dio MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar.

Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 8 MKO, a 3 MKO posluju isključivo preko svog sjedišta, odnosno nemaju otvorenih organizacijskih dijelova ni u Federaciji BiH, ni u Republici Srpskoj. Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 29 podružnica i terenskih ureda.

1.3. Kadrovi

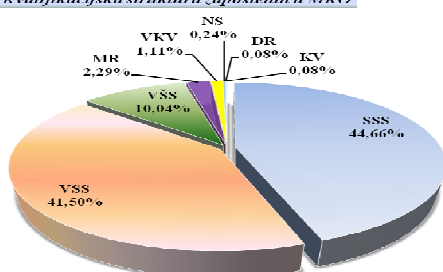
Sa 31.3.2015., mikrokreditni sektor Federacije BiH zapošljava ukupno 1.265 radnika, što je za 43 radnika, ili 3% manje u odnosu na stanje sa 31.12.2014. Na ovaj pad zaposlenih najviše utjecaja imalo je otpuštanje 46 zaposlenika ili 53% kod jedne MKO. MKF zapošljavaju 1.245 radnika ili 98,4%, a MKD 20 radnika ili 1,6%.

Tablica 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2014.		Ukupno	Udio (%)	31.3.2015.		Ukupno	Udio (%)	Indeks
		MK F	MK D			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,23	3	0	3	0,24	100
2.	KV	1	0	1	0,08	1	0	1	0,08	100
3.	VKV	13	0	13	0,99	14	0	14	1,11	108
4.	SSS	600	6	606	46,33	557	8	565	44,66	93
5.	VŠS	128	2	130	9,94	125	2	127	10,04	98
6.	VSS	518	9	527	40,29	516	9	525	41,50	100
7.	MR	26	1	27	2,06	28	1	29	2,29	107
8.	DR	1	0	1	0,08	1	0	1	0,08	100
UKUPNO		1.290	18	1.308	100,00	1.245	20	1.265	100,00	97

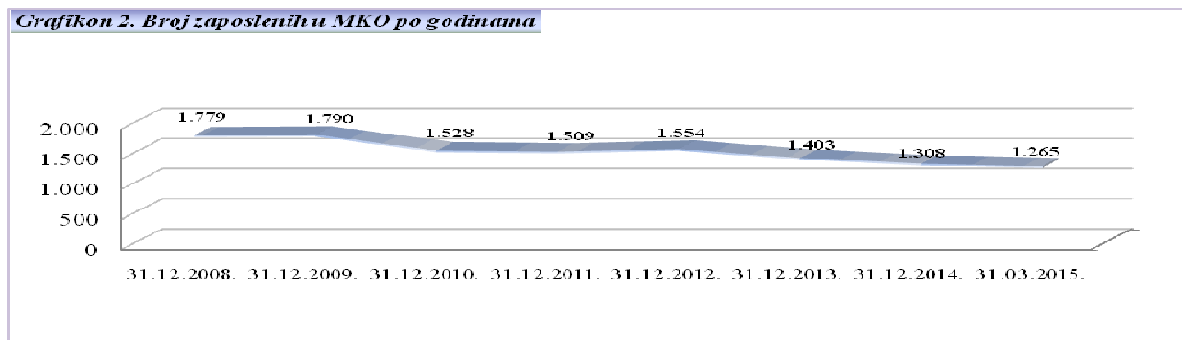
U strukturi zaposlenih najveći je udio SSS od 44,66%, VSS od 41,50% i VŠS od 10,04%. Postotak udjela zaposlenih sa srednjom stručnom spremom u padu je za 7%, a s višom stručnom spremom za 2%, dok je postotak udjela zaposlenih magistara u porastu za 7%.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO



Promatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika. MKO su sa 31.3.2015. zapošljavale 1.265 radnika, što predstavlja smanjenje od 29% u odnosu na kraj 2009. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, za čak 82%, odnosno 50%.

Grafikon 2. Broj zaposlenih u MKO po godinama



2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA MKO

2.1. Bilanca stanja

Bilančna suma MKO sa 31.3.2015. iznosi 431,3 milijuna KM i za 21 milijun KM ili 5% je manja u odnosu na stanje sa 31.12.2014. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi 4 MKF i jedno MKD, pad su zabilježile 6 MKF, dok su dvije MKF zadržale približno istu razinu bilančne sume u odnosu na promatrano razdoblje.

Pad bilančne sume do 10% u odnosu na 31.12.2014. zabilježile su 5 MKF. Jedna MKF, u prva tri mjeseca 2015. godine, aktivu je smanjila za čak 14,5 milijuna KM, te je zabilježila pad od čak 41% u odnosu na kraj prethodne godine, što je značajno utjecalo i na pad aktive na razini cijelog sektora.

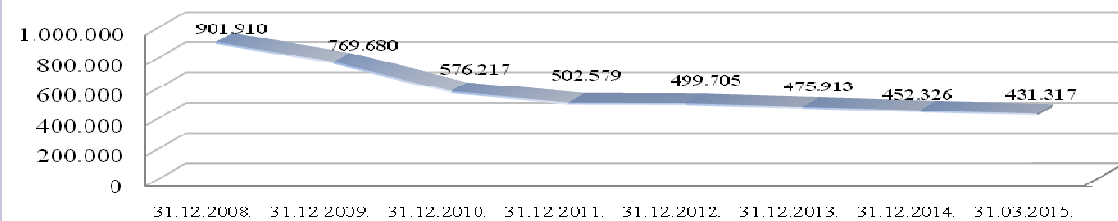
Najveći udio u ukupnom bilancu MKO ima šest MKF sa aktivom u iznosu od 379,6 milijuna KM ili 88%.

- 000 KM -

Tablica 2. Bilanca stanja MKO									
OPIS	31.12.2014.			31.03.2015.					Indeks
	Stanje za MKF	Stanje za MKD	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	4	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA									
1. Novčana sredstva	36.912	2.001	38.913	28.846	7	954	11	29.800	77
2. Plasmani bankama	3.523	0	3.523	3.533	1	0	0	3.533	100
3. Krediti	376.275	5.031	381.306	363.198		8.045		371.243	97
4. Rezer. za kred. gubitke	26.140	11	26.151	28.087		19		28.106	107
5. Neto krediti	350.135	5.020	355.155	335.111	79	8.026	88	343.137	97
6. Posl. pr. i ost. fik. aktiva	39.373	29	39.402	39.126	9	26	0	39.152	99
7. Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	3.061	1	0	0	3.061	100
8. Ostala aktiva	13.820	71	13.891	14.122	3	94	1	14.216	102
9. Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	1.618	1	1.619	1.581		1		1.582	98
UKUPNO AKTIVA	445.206	7.120	452.326	422.218	100	9.099	100	431.317	95
PASIVA									
10. Obv. po uzetim kred.	260.474	4.303	264.777	248.431	59	6.259	69	254.690	96
11. Ostale obveze	26.134	309	26.443	26.618	6	322	3	26.940	102
12. Kapital	158.598	2.508	161.106	147.169	35	2.518	28	149.687	93
UKUPNO PASIVA	445.206	7.120	452.326	422.218	100	9.099	100	431.317	95
Izvanbilančna evidencija	182.483	56	182.539	197.230		49		197.279	108

Promatrajući bilančnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 901,9 milijuna KM. Bilančna suma MKO na dan 31.3.2015. iznosila je 431,3 milijuna KM, i manja je za čak 52% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilančne sume, kod kojih je ista pala za čak 74%, odnosno 71%.

Grafikon 3. Iznos aktive MKO po godinama (u 000 KM)

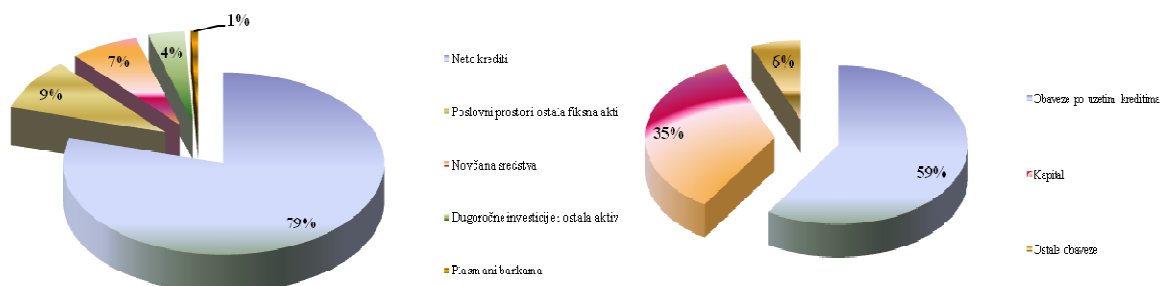


U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 29,8 milijuna KM ili 7% sa stopom pada od 23% u odnosu na 31.12.2014. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 3,5 milijuna KM ili 1% i na istoj su razini kao i na kraju prethodne godine.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjeni za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 343,1 milijun KM ili 79% ukupne aktive i manji su za 12 milijuna KM ili 3% u odnosu na 31.12.2014. Rast neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je 4 MKF i 1 MKD, pad su zabilježile 6 MKF, dok su dvije MKF zadržale približno istu razinu neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine. U odnosu na 31.12.2014., pad neto kredita do 10% zabilježile su 4 MKF, a pad do 20% zabilježila je 1 MKF. Jedna MKF u prva tri mjeseca 2015. godine, neto kredite je smanjila za čak 14,2 milijuna KM, te je zabilježila pad neto kredita od čak 60% u odnosu na kraj prethodne godine, što je posljedično utjecalo i na pad ove bilančne pozicije na razini cijelog sektora.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 39,2 milijuna KM ili 9% ukupne aktive i za 0,3 milijuna KM ili 1%, ova bilančna pozicija manja je u odnosu na kraj prethodne godine. Postotak fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na razini sektora iznosi 10,73% što je iznad granice dozvoljenog iznosa (do 10%), a gledano pojedinačno, četiri MKF krše ovaj standard. Dugoročne investicije iskazuje samo jedna MKF u iznosu od 3,1 milijun KM, dok ostala aktiva (umanjena za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), iznosi 12,6 milijuna KM koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Ove dvije bilančne pozicije čine 4% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Postotak ostale aktive na razini sektora u odnosu na ukupnu aktivu iznosi 3,30%, a gledajući pojedinačno kod dvije MKF ova pozicija prelazi 10%.

Grafikon 4. Struktura aktive i pasive MKO



U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 254,7 milijuna KM ili 59% ukupne pasive i manje su za 4% u odnosu na 31.12.2014.

- 000 KM -

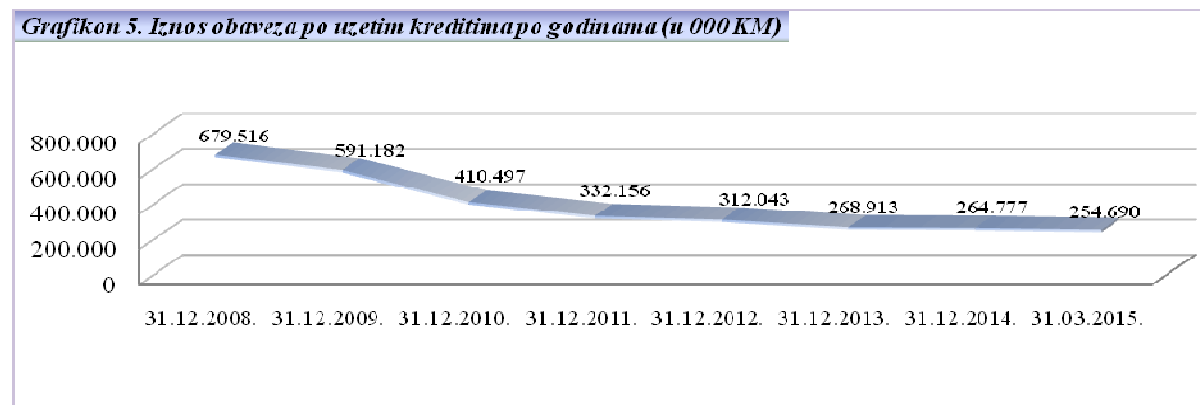
Tablica 3. Ročna struktura uzetih kredita

OPIS	31.12.2014.				31.3.2015.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obveze po uzetim kratkoroč. kreditima	78.848	217	79.065	30	82.110	435	82.545	32	104
2. Obveze po uzetim dugoroč. Kreditima	181.626	4.086	185.712	70	166.321	5.824	172.145	68	93
UKUPNO	260.474	4.303	264.777	100	248.431	6.259	254.690	100	96

Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoročni krediti (koje nemaju 2 MKF) iznose 172,1 milijun KM ili 68% i manji su za 7% u odnosu na kraj prethodne godine, dok kratkoročni krediti (koje nemaju 4 MKF) iznose 82,6 milijuna KM ili 32% i imaju stopu rasta od 4% u odnosu na kraj prethodne godine. Dvije MKF sa 31.3.2015. nisu imale obveza po uzetim kreditima.

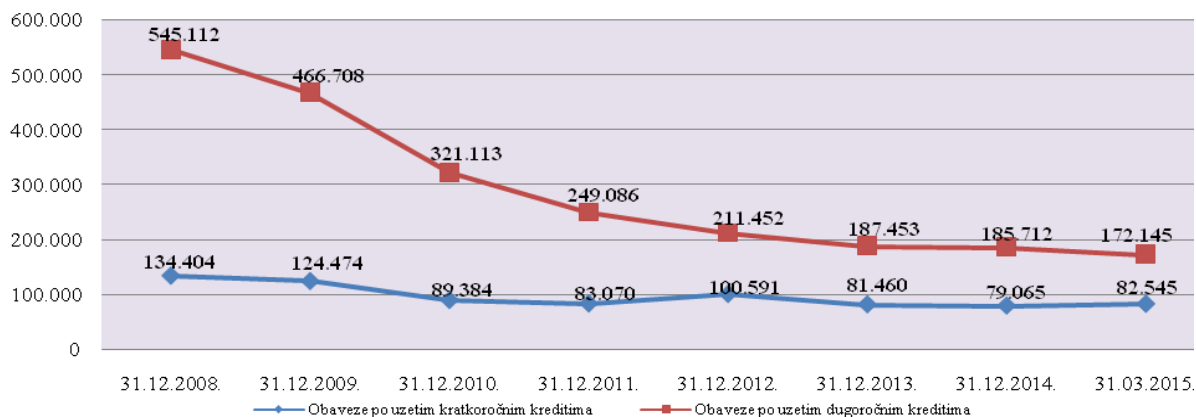
S obzirom da kreditori, kako domaće komercijalne banke, tako i razni međunarodni socijalno orijentirani komercijalni fondovi, generalno pokazuju visok stupanj opreza i uzdržanost kod kreditiranja većeg broja MKO, mnoge MKO su uskraćene za sredstva kojim bi financirale svoju mikrokreditnu aktivnost i ostvarile dovoljan prihod od redovnih operacija kojim bi pokrile svoje rashode. Dodatno jedan od značajnih rizika za razvoj i rast sektora predstavlja nepovjerenje povjerenika koji potražuju preko 50 milijuna KM od jedne MKF koja je zbog loše kvalitete kreditnog portfelja, te lošeg upravljanja ročnošću aktive i pasive, pretrpjela značajne gubitke te je u potpunosti nelikvidna i nesolventna. Istoj MKF su blokirani računi kod poslovnih banaka od početka II. kvartala 2014. godine uslijed nemogućnosti izmirenja obveza prema povjerenicima. Na dan sačinjavanja Informacije, u Registru transakcijskih računa Centralne banke BiH, jedna MKF ima na desetine blokiranih računa što implicira kontinuiranu nelikvidnost.

Promatrajući iznos ukupnih obveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 milijuna KM. Ukupne obveze MKO po uzetim kreditima na dan 31.3.2015. iznosile su 254,7 milijuna KM, i manje su za čak 63% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 86%, odnosno 79%.



Pored toga što su ukupne obveze po uzetim kreditima u odnosu na 2008. godinu, manje za 63%, odnosno manje za 4% u odnosu na kraj prethodne godine, promatrajući obveze po uzetim kreditima po ročnosti, dugoročni krediti su, u odnosu na 2008. godinu, u padu za čak 68%, odnosno u padu za 7% u odnosu na kraj 2014. godine, dok su kratkoročni krediti u odnosu na 2008. godinu manji za 39%, ali su zabilježili porast od 4% u odnosu na kraj 2014. godine.

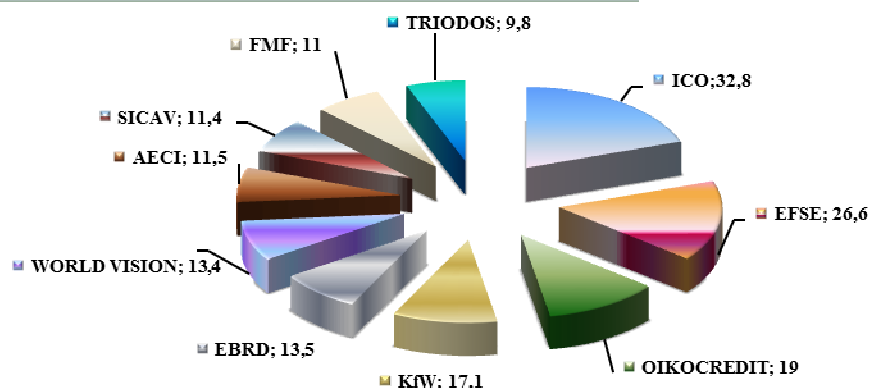
Grafikon 6. Obaveze po uzetim kratkoročnim i dugoročnim kreditima



Deset najznačajnijih kreditora MKO na koje se odnosi 65% od ukupnih kreditnih obveza su:

- 1.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (32,8 milijuna KM);
- 2.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (26,6 milijuna KM);
- 3.) Oikokredit, Holandija (19 milijuna KM);
- 4.) KfW - Kreditanstalt für Wiederaufbau, Njemačka (17,1 milijun KM);
- 5.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (13,5 milijuna KM);
- 6.) World Vision International, USA (13,4 milijuna KM);
- 7.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (11,5 milijuna KM);
- 8.) Responsibility SICAV, Švicarska (11,4 milijuna KM);
- 9.) Federalno ministarstvo financija, FBiH (11 milijuna KM);
- 10.) Triodos – Doen, Nizozemska (9,8 milijuna KM).

Grafikon 7. Najznačajniji izvori sredstava MKO (u mil. KM)



Ostale obveze iznose 26,9 milijuna KM ili 6% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Postotak ostalih obveza na razini sektora u odnosu na ukupne obveze iznosi 9,57%, a gledajući pojedinačno, ukupno 7 MKF ima postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija na dan 31.3.2015. iznosi 197,3 milijuna KM, koju čine otpisana kreditna potraživanja (197 milijuna KM) i komisioni poslovi (0,3 milijuna KM koje imaju dvije MKF), a za 8% je veća od stanja sa 31.12.2014., a što je rezultat značajnog povećanja izvanbilančne evidencije kod jedne MKF u iznosu od 16,1 milijun KM ili 30%.

2.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 31.3.2015. iznosi 149,7 milijuna KM ili 35% ukupne pasive i manji je za 11,4 milijuna KM ili 7% u odnosu na kraj 2014. godine. Kapital MKF iznosi 147,2 milijuna KM ili 98,3%, a kapital jednog MKD 2,5 milijuna KM ili 1,7%. Na smanjenje kapitala mikrokreditnog sektora najveći utjecaj ima smanjenje kapitala kod jedne MKF, koja je kapital smanjila za 14,4 milijuna KM. Bez podataka ove MKF, mikrokreditni sektor bi bilježio rast kapitala u iznosu 3 milijuna KM u odnosu na kraj prethodne godine.

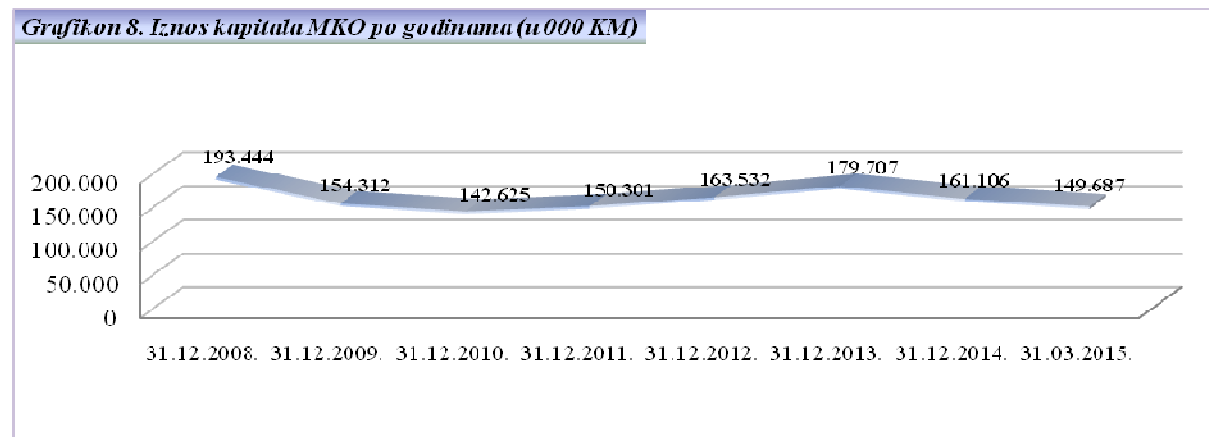
Ukupan kapital mikrokreditnog sektora (umanjen za donirani kapital) iznosi 19,34% ukupne aktive, a 5 MKF imaju procent iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa, odnosno manji od 10% ukupne aktive.

- 000 KM -

Tablica 4. Struktura kapitala MKO

OPIS	31.12.2014.					31.3.2015.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	67.521	43	0	0	67.521	66.267	45	0	0	66.267	98
Temeljni kapital	3.820	2	600	24	4.420	3.820	3	600	24	4.420	100
Višak/manjak prihoda nad rashodima	84.795	53	0	0	84.795	74.636	51	0	0	74.636	88
Emisioni ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	-392	-16	-392	0	0	10	0	10	-3
Zakonske rezerve	0	0	2.300	92	2.300	0	0	1.908	76	1.908	83
Ostale rezerve	2.462	2	0	0	2.462	2.446	1	0	0	2.446	99
UKUPNO KAPITAL	158.598	100	2.508	100	161.106	147.169	100	2.518	100	149.687	93

Promatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 milijuna KM. Ukupan kapital MKO na dan 31.3.2015. iznosio je 149,7 milijuna KM, i manji je za 23% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, jedna MKF zabilježila je najveći pad iznosa kapitala, kod koje je isti pao za 57 milijuna KM.



U strukturi kapitala MKF najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 74,6 milijuna KM, te čini 51% ukupnog kapitala MKF i manji je za 10,2 milijuna KM ili 12% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za razdoblje od 1.1. do 31.3.2015. ostvarile su 4 MKF, a višak prihoda nad rashodima 8 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit. Višak prihoda nad rashodima odnosno dobit od redovnog poslovanja na dan 31.3.2015. ostvarilo je 5 MKF i 1 MKD, dok je 7 MKF ostvarilo manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja. Od tih 7 MKF, tri su zahvaljujući izvanrednim prihodima, koji su kod pojedinih MKF značajno veći od iznosa ostvarenog manjka prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja, na kraju prvog kvartala 2015. godine, ostvarile pozitivan rezultat. Izvanredni prihodi izravan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 66,3 milijuna KM ili 45% ukupnog kapitala MKF. Iznos doniranog kapitala o kojem izvješćuju MKO, u odnosu na kraj prethodne godine, manji je za 1,3 milijuna KM odnosno 2%.

Sukladno članku 11. Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije, MKO su dužne voditi evidenciju o doniranim sredstvima i tretirati ih kao donirani kapital o čijem stanju su dužne izvješćivati Agenciju. Prema zvaničnim kvartalnim izvješćima koje dostavljaju Agenciji, 11 MKF iskazuje vrijednost doniranog kapitala u svojim izvješćima, te vodi evidenciju o stanju istog.

Temeljni kapital MKF na dan 31.3.2015. iznosi 3,8 milijuna KM ili 2% ukupnog kapitala MKF. Ostale rezerve, koje se odnose na 2 MKF, iznose 2,5 milijuna KM, ili 2% ukupnog kapitala MKF. Temeljni kapital jednog MKD iznosi 600 tisuća KM, a dobit 10 tisuća KM.

2.3. Kreditni portfelj

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 371,2 milijuna KM ili 86% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Razina ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koje se odnosi 363,2 milijuna KM ili 97,8% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 8 milijuna KM ili 2,2% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 5.

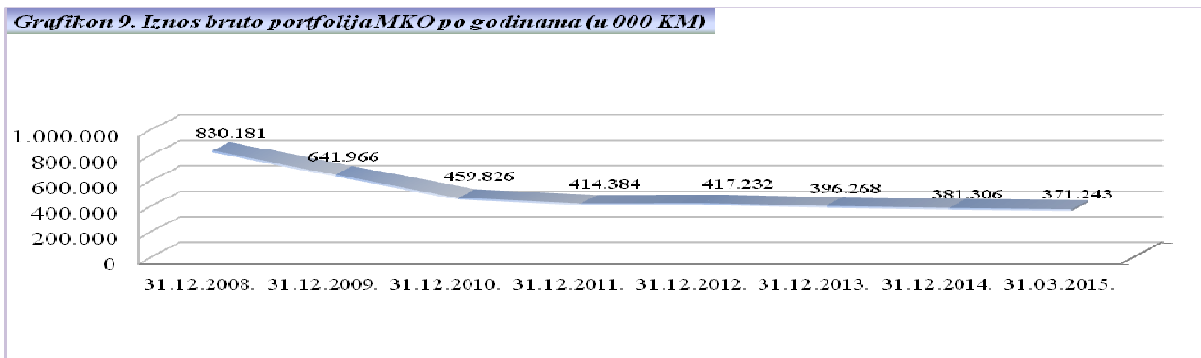
- 000 KM -

Tablica 5. Neto krediti								
Red. Broj	OPIS	31.12.2014.			31.3.2015.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kredit	376.275	5.031	381.306	363.198	8.045	371.243	97
2.	Rezerve za kreditne gubitke	26.140	11	26.151	28.087	19	28.106	107
3.	Neto krediti (1.-2.)	350.135	5.020	355.155	335.111	8.026	343.137	97

Neto krediti iznose 343,1 milijun KM i za 3% su manji u odnosu na 31.12.2014., dok su krediti na bruto osnovi također manji za 3% u odnosu na kraj prethodne godine.

Rezerve za kreditne gubitke iznose 28,1 milijun KM i veće su za 7% u odnosu na 31.12.2014. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj iznosi 7,57%, te u odnosu na omjer sa 31.12.2014., bilježi pogoršanje od 0,71 postotni bod. Jedna MKF, u odnosu na 31.12.2014., povećala je rezerve za kreditne gubitke za 1,6 milijuna KM što se

posljedično odrazilo na povećanje rezervi za kreditne gubitke na razini sektora i na pogoršanje pokazatelja kvalitete portfelja.



Promatrajući bruto portfelj MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 milijuna KM. Ukupan bruto portfelj na dan 31. 3.2015. iznosio je 371,2 milijuna KM, i isti je manji za 55% u odnosu na kraj 2008. godine. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfelja, kod kojih je isti pao za čak 79%, odnosno 74%.

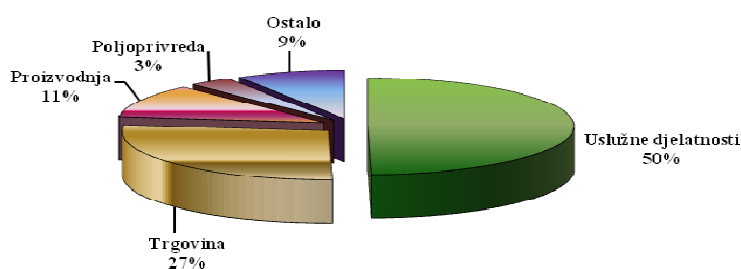
- 000 KM -

Tablica 6. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 31.3.2015.

Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	300	3.169	19	3.488	50%
b.)	Trgovina	251	1.645	17	1.913	27%
c.)	Poljoprivreda	11	224	0	235	3%
d.)	Proizvodnja	148	629	4	781	11%
e.)	Ostalo	159	423	4	586	9%
	UKUPNO 1:	869	6.090	44	7.003	100%
2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	7.326	64.479	5.655	77.460	21%
b.)	Trgovina	3.293	22.706	5.661	31.660	9%
c.)	Poljoprivreda	8.920	111.134	6.945	126.999	35%
d.)	Proizvodnja	1.033	7.817	2.638	11.488	3%
e.)	Stambene potrebe	2.491	54.304	165	56.960	16%
f.)	Ostalo	13.939	43.633	2.101	59.673	16%
	UKUPNO 2:	37.002	304.073	23.165	364.240	100%
	UKUPNO (1+2):	37.871	310.163	23.209	371.243	

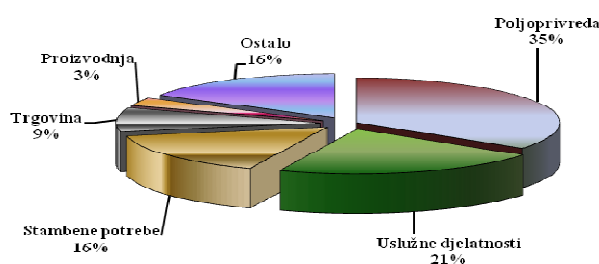
Od ukupnog iznosa mikrokredita, 7 milijuna ili 2% plasirano je pravnim osobama, a 364,2 milijuna KM ili 98% plasirano je fizičkim osobama. U ročnoj strukturi mikrokredita, na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 61 milijun KM ili 16%, a na dugoročne kredite 310,2 milijuna KM ili 84%. Sama dospjela potraživanja ukupno iznose 23,2 milijuna KM ili 6% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite dane fizičkim osobama.

Grafikon 10. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim licima



Prema granskoj strukturi, najveći iznos od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 3,5 milijuna KM ili 50%, odnosno trgovina 1,9 milijuna KM ili 27%. Za proizvodnju dano je 0,8 milijuna KM ili 11% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dano 0,2 milijuna KM ili 3%, a za ostale namjene 0,6 milijuna KM ili 9%.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim licima



Što se tiče kredita danih **fizičkim osobama**, 127 milijuna KM ili 35% plasirano je za poljoprivredu, zatim 77,4 milijuna KM ili 21% za uslužne djelatnosti, za stambene potrebe 56,9 milijuna KM ili 16%, za trgovinu je plasirano 31,7 milijuna KM ili 9%, za proizvodnju 11,5 milijuna KM ili 3%, te za ostalo 59,7 milijuna KM ili 16%.

- 000 KM -

Tablica 7. Sektorska struktura mikrokredita				
Mikrokrediti za:	31.12.2014.	31.3.2015.	Udio	Indeks
Poljoprivreda	128.758	127.234	34%	99
Uslužne djelatnosti	81.896	80.948	22%	99
Ostale namjene	62.892	60.259	16%	96
Stambene potrebe	57.874	56.960	16%	98
Trgovina	36.119	33.573	9%	93
Proizvodnja	13.767	12.269	3%	89
UKUPNO	381.306	371.243	100%	97

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede (34%) i uslužnih djelatnosti (22%), te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju osobama koje nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

U odnosu na kraj prethodne godine, postotak ukupnih kredita koji se daju po svim kreditnim proizvodima u padu je od 1% do 11%. U pogledu ročnosti mikrokredita, dugoročni

mikrokrediti u padu su za 2% u odnosu na kraj prethodne godine, dok su kratkoročni mikrokrediti (uključujući i dospjela potraživanja) u padu za 6%.

- 000 KM -

OPIS	31.12.2014.	31.3.2015.	Udio	Indeks
Dugoročni mikrokrediti	315.991	310.163	84%	98
Kratkoročni mikrokrediti s dospjelim potraživanjima	65.315	61.080	16%	94
UKUPNO	381.306	371.243	100%	97

Prema izvješćima koje su mikrokreditne organizacije dostavile Agenciji vezano za iznos rizičnog portfelja uslijed elementarnih nepogoda iz svibnja 2014. godine na dan 31.3.2015., aktivni kreditni portfelj koji nije kasnio sa 30.4.2014., a koji je rizičan uslijed elementarnih nepogoda iznosi 12,6 milijuna KM. Kreditni portfelj koji je kasnio s 30.4.2014., a koji je dodatno rizičan, uslijed elementarnih nepogoda iznosi 0,1 milijun KM. Broj kreditnih partija za koje je proglašen moratorij uslijed elementarnih nepogoda, na ovaj izvještajni datum je 32 u ukupnom iznosu od 78 tisuća KM. Kreditni portfelj koji je ponovno ugovoren – reprogramiran uslijed elementarnih nepogoda na dan 31.3.2015., iznosi 3 milijuna KM. Najveći udio u iznosu reprogramiranih kredita uslijed elementarnih nepogoda imaju krediti za poljoprivredu (42%) i krediti za stambene potrebe (27%).

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja. Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 31.3.2015. vide se iz sljedeće tablice.

- 000 KM -

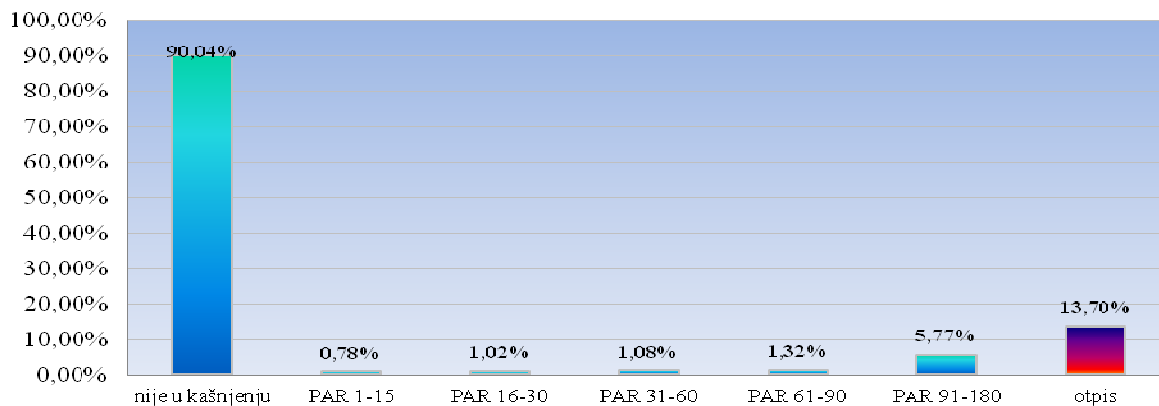
Rb	Dani kašnjenja	Stope rezer vi— sanja	Iznos kredita	Udio (%)	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezer vi— sanja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4x3)/100	10=(7x6)/100	11=(8x3)/100	12=(9+10+11)
1.	0	0%	334.279	90,04	0%	0	248	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	2.882	0,78	2%	42	0	58	1	0	59
3.	16 – 30	15%	3.776	1,02	100%	64	0	566	64	0	630
4.	31 – 60	50%	3.991	1,08	100%	85	0	1.996	85	0	2.081
5.	61 – 90	80%	4.906	1,32	100%	147	0	3.925	147	0	4.072
6.	91 – 180	100%	21.409	5,77	100%	1.286	0	21.560	1.286	0	22.846
UKUPNO			371.243	100		1.624	248	28.106	1.582	0	29.688
7.	preko 180	Otpis	12.884		100%	4.634					

*U koloni 9. u kategoriji dana u kašnjenju (91-180), uključena su dodatna rezerviranja jedne MKF za kredite koji su više puta reprogramirani, reprogramirane kredite i ugovorne obveze.

Kašnjenje u otplati duže od jednog dana imaju krediti u iznosu od 37 milijuna KM ili 9,96%, dok 90,04% kredita nije u kašnjenju. Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati duže od jednog dana iznosi 1,6 milijuna KM. Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 29,7 milijuna KM i u odnosu na 31.12.2014. veće su za 1,9 milijuna KM, odnosno 7%. Analizom izvješća MKO, utvrđeno je da jedna MKO ima 85% udjela u ukupnom iznosu rezervi.

U prva tri mjeseca 2015. godine, MKO su otpisale 12,9 milijuna KM glavnice i 4,6 milijuna KM kamate.

Grafikon 12. Kvalitet portfolija MKO



2.3.1. Ključni pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja

U usporedbi s krajem prethodne godine, sa 31.3.2015., mikrokreditni portfelj bilježi pad od 3% (10,1 milijun KM), koji je uzrokovan padom portfelja kod jedne MKF, koja je isti smanjila za 12,6 milijuna KM ili 27%, te iskazuje pogoršanje pojedinih pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te se mnoge MKO i dalje suočavaju s nedostatkom sredstava za financiranje kreditnog portfelja.

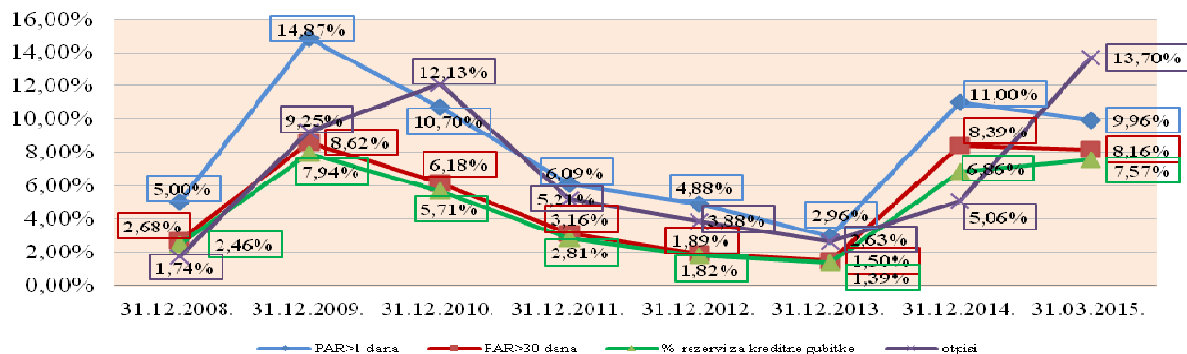
Pogoršanje pojedinih pokazatelja kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 6,86%, koliko je iznosila na 31.12.2014. e, na 7,57%. Međutim, portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja bilježi blago poboljšanje, te je sa 8,39% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 8,16%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja značajno izlazi iz okvira propisanog standarda. Iako 10 od 13 MKO posluje unutar propisanog ograničenja, jedna MKF značajno krši standard sa 76,96%, čime utječe na ukupan rezultat sektora u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja, bilježi blago poboljšanje, te je sa 11% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, smanjen na 9,96%.

Ključni utjecaj na loše pokazatelje kvalitete aktivnog kreditnog portfelja mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH je izuzetno loš rezultat poslovanja jedne MKF. Kod ove MKF stopa rezervi za kreditne gubitke sa 31.3.2015. iznosila je 71,52% i bilježi povećanje od čak 22,97 postotnih bodova u odnosu na 31.12.2014. kada je iznosila 48,55%. Nadalje, portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja iznosio je 76,96% (propisano ograničenje je do 5%) i bilježi značajno pogoršanje od čak 16,39 postotnih bodova u odnosu na promatrano razdoblje kada je iznosio 60,57%. Isto tako, postotak otpisa sa 31.3.2015. iznosio je 119,60% (propisano ograničenje je

do 3%) i, također, bilježi povećanje od 94,22 postotna boda u odnosu na 31.12.2014. kada je iznosio 25,38%.

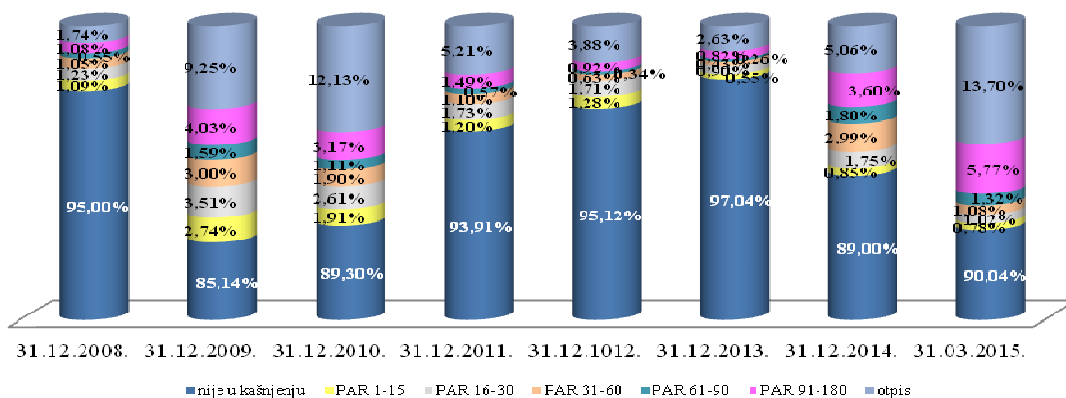
Iz prethodno navedenog slijedi, da ova MKF višestruko i kontinuirano krši standarde i propisana ograničenja i destabilizira mikrokreditni sustav Federacije BiH, koji bi bez udjela iste u MKO sustavu bilježio značajno poboljšanje propisanih standarda kvalitete kreditnog portfelja, pa bi tako bez podataka ove MKF, pokazatelji kvalitete aktivnog kreditnog portfelja mikrokreditnog sektora iznosili: portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja 1,35% (propisano ograničenje je do 5%), postotak otpisa 1,18% (propisano ograničenje je do 3%), a stopa rezervi za kreditne gubitke 1,23%.

Grafikon 13. Pokazatelji kvaliteta aktivnog portfolija MKO



U pogledu pokazatelja kvalitete kreditnog portfelja i drugih rezultata poslovanja MKF, Agencija izražava rezervu u ispravnost podataka jedne MKF koja ima 9% tržišnog udjela, a koja nije, s obzirom na privremenu mjeru nadležnog suda, u predviđenim rokovima, postupila po nalogima.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfolija MKO po godinama



U prva tri mjeseca 2015. godine, MKO su otpisale 3.968 kreditnih partija (3.957 otpisanih kreditnih partija odnosi se na fizičke osobe, a 11 na pravne osobe) u ukupnom iznosu od 17,5 milijuna KM, od čega se 12,9 milijuna KM odnosi na otpisanu glavnice. Čak 82% otpisanih kreditnih partija i 92% iznosa otpisane glavnice od ukupnog broja otpisanih kreditnih partija i ukupnog iznosa otpisane glavnice u prva tri mjeseca 2015. godine, odnosi se na jednu MKF, čijom je kontrolom poslovanja Agencija utvrdila brojne nepravilnosti u radu, posebno po pitanju otpisanih kredita.

Na razini sektora, postotak otpisa sa 31.3.2015. iznosio je 13,70% (propisano ograničenje do 3%) i ovaj pokazatelj je, u odnosu na kraj prethodne godine, povećan za 8,64 postotna boda. Iako 11 od 13 MKO posluje unutar propisanog ograničenja, jedna MKF značajno krši

standard sa 119,60%, čime utječe na ukupan rezultat sektora u pogledu postotka otpisa koji mora biti ispod 3%.

Mikrokreditne organizacije nastavile su ulagati napore u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, pa su tako u prva tri mjeseca 2015. godine, naplatile 2,6 milijuna KM otpisane glavnice i 0,3 milijuna KM otpisane kamate, dok je u istom izvještajnom razdoblju trajni otpis iznosio 8 tisuća KM po glavnici i 28 tisuća KM po kamati. Što se tiče efikasnosti naplate otpisanih kredita u prvom kvartalu 2015. godine, jedno MKD je imalo 14% naplate otpisanih kredita u odnosu na ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, dok su MKF imale procent efikasnosti naplate manji od 5%.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima koja se nalaze u izvanbilančnoj evidenciji sa 31.3.2015. iznose 197 milijuna KM i veća su za 8% u odnosu na kraj prethodne godine. Jedna MKF ima 70,6 milijuna KM ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima, što čini 36% od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima na razini sektora.

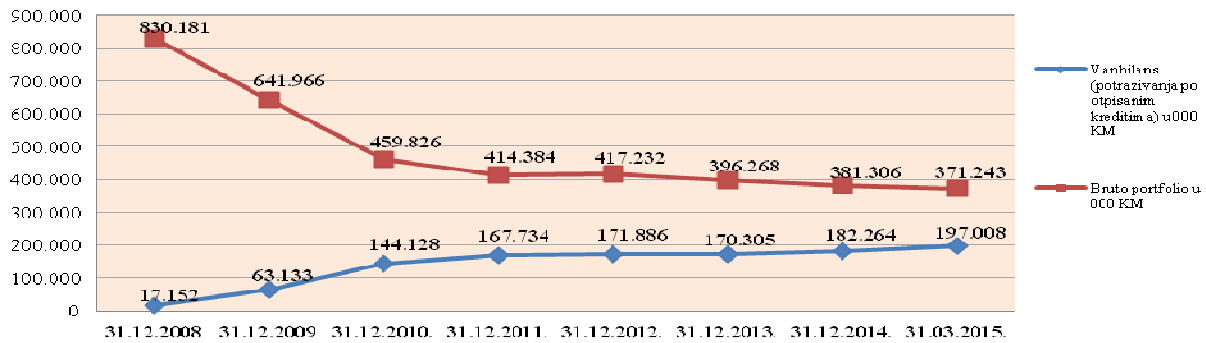
- 000 KM -

OPIS	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6	7
Početno stanje na datum 1.1.2015.	148.461	29.562	2.751	296	151.212	29.858
Promjene u 2015. godini:						
Novi otpis u tekućoj godini	12.860	4.632	24	2	12.884	4.634
<i>otpis u razdoblju 1.1.-31.3.</i>	12.860	4.632	24	2	12.884	4.634
<i>otpis u razdoblju 1.4.-30.6.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>otpis u razdoblju 1.7.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>otpis u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Naplaćeno u tekućoj godini	2.509	267	40	3	2.549	270
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.1.-31.3.</i>	2.509	267	40	3	2.549	270
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.4.-30.6.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.7.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>naplata otpisa u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Trajni otpis u tekućoj godini	8	28	0	0	8	28
<i>trajni otpis u razdoblju 1.1.-31.3.</i>	8	28	0	0	8	28
<i>trajni otpis u razdoblju 1.4.-30.6.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>trajni otpis u razdoblju 1.7.-30.9.</i>	0	0	0	0	0	0
<i>trajni otpis u razdoblju 1.10.-31.12.</i>	0	0	0	0	0	0
Saldo na datum 31.3.2015.	158.804	33.899	2.735	295	161.539	34.194

* Napomena: Podaci u Tablici 10. razlikuju se od ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima prikazanih u izvanbilančnoj evidenciji za iznos od 1,3 milijuna KM koji se odnosi na sudske troškove, zatezne i procesne kamate te dio izvansudskih nagodbi kod dvije MKF.

U odnosu na 2008. godinu, bruto portfelj MKO manji je za 55%, dok su potraživanja po otpisanim kreditima veća za više od 11 puta, i sa 31.3.2015. čine 53% ukupnog kreditnog portfelja. Postoje značajna odstupanja u kvaliteti portfelja između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da četiri MKF imaju preko 70% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfelj (kod dvije MKF ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u izvanbilanci veći je od iznosa ukupnih bruto kredita za 111% odnosno 32%), što je izravna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti. Jedna MKF i jedno MKD iskazali su ukupne otpise ispod 10% ukupnog bruto portfelja.

Grafikon 15. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfolio MKO



MKO su dužne pokrenuti sudske sporove za naplatu otpisanih potraživanja preko 180 dana u cilju zaštite imovine MKO. U jednoj MKF, kontrolom na licu mjesta, utvrđeno je da ista ima preko 10.000 neutuženih kreditnih partija u ukupnom iznosu od preko 15 milijuna KM. S obzirom da ista MKF novčane transakcije vezane za isplatu i naplatu kredita nije vršila preko računa banaka kojim bi se potvrdile navedene transakcije, izbjegavanjem pokretanja sudskih sporova za ove slučajeve, stvoren je prostor za nezakonito postupanje s naplatom otpisanih potraživanja i brojne druge zloupotrebe na štetu po imovinu MKF.

2.3.2. Otplata kredita s instrumentom osiguranja jamstvom i prigovori klijenata

Posljedice globalne ekonomske krize na financijski sektor, neadekvatne kreditne politike i slabosti internih kontrola MKO, te opća prezaduženost korisnika mikrokredita, utjecale su na proces kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Aktiviranje instrumenata osiguranja u slučaju osiguranja kredita jamstvom nastaje kao rezultat nenaplativih potraživanja po kreditima iz ranijih razdoblja, ili uslijed nemogućnosti servisiranja dospjelih kreditnih obveza od strane klijenata. S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koji se otplaćuju putem jamstva, Agencija je od 31.12.2009. propisala izvještajni obrazac OKJ.

Prema izvješćima o otplati kredita na teret jamaca kod MKO u Federaciji BiH ukupan broj kreditnih partija u aktivnom kreditnom portfelju MKO na dan 31.3.2015. je bio 153.423 od čega su 1,35% kreditnih partija otplaćivali jamci što je manje za 0,09 postotnih bodova u odnosu na postotak kredita koje su otplaćivali jamci u ukupnom broju kredita na dan 31.12.2014. (2014.: 1,44%). Prema kvartalnim izvješćima, ukupan bruto kreditni portfelj u MKO sektoru na dan 31.3.2015. je iznosio 371.243 tisuće KM od čega je udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jamaca iznosio 1,44% što je za 0,15 postotnih bodova manje u odnosu na udio preostalog duga kredita koji su se otplaćivali na teret jamaca u ukupnom bruto kreditnom portfelju na kraju 2014. godine (2014.: 1,59%).

Prema izvješćima MKO, a shodno Odluci o načinu postupanja banke, MKO i leasing društva po prigovoru klijenta („Službene novine Federacije BiH“, broj: 23/14 i 62/14), u razdoblju od 1.1. do 31.3.2015., podneseno je ukupno 67 prigovora prema MKO. Za 3 MKF i 1 MKD nema evidentiranih prigovora.

Sudužnici/jamci su uputili 14 prigovora, dužnici 27 prigovora, dok su ostale zainteresirane strane uputile 26 prigovora. MKO su pozitivno riješile 5 prigovora, negativno 50 prigovora, dok je 12 prigovora u procesu izjašnjenja.

2.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite – Pročišćeni tekst („Službene novine Federacije BiH“, broj: 48/12). U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Tablica 11. Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za I. kvartal 2015. godine – po proizvodima				
Rb.	OPIS	Ukupan iznos isplata mikrokredita u I. kvartalu 2015. godine (u 000 KM)	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	18.277	18,68%	26,62%
1.1.	Uslužne djelatnosti	4.103	16,77%	24,83%
1.2.	Trgovinu	1.521	18,52%	26,42%
1.3.	Poljoprivredu	5.464	14,12%	21,91%
1.4.	Proizvodnju	418	19,38%	27,52%
1.5.	Stambene potrebe	980	21,90%	27,90%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	582	24,80%	35,64%
1.7.	Ostalo	5.209	23,68%	31,72%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	62.892	20,93%	24,66%
2.1.	Uslužne djelatnosti	13.483	21,22%	25,16%
2.2.	Trgovinu	5.220	20,14%	23,81%
2.3.	Poljoprivredu	22.917	19,98%	23,41%
2.4.	Proizvodnju	1.892	20,44%	24,72%
2.5.	Stambene potrebe	9.674	20,37%	23,00%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	480	25,13%	32,15%
2.7.	Ostalo	9.226	23,80%	28,86%
UKUPNO		81.169	20,43%	25,10%

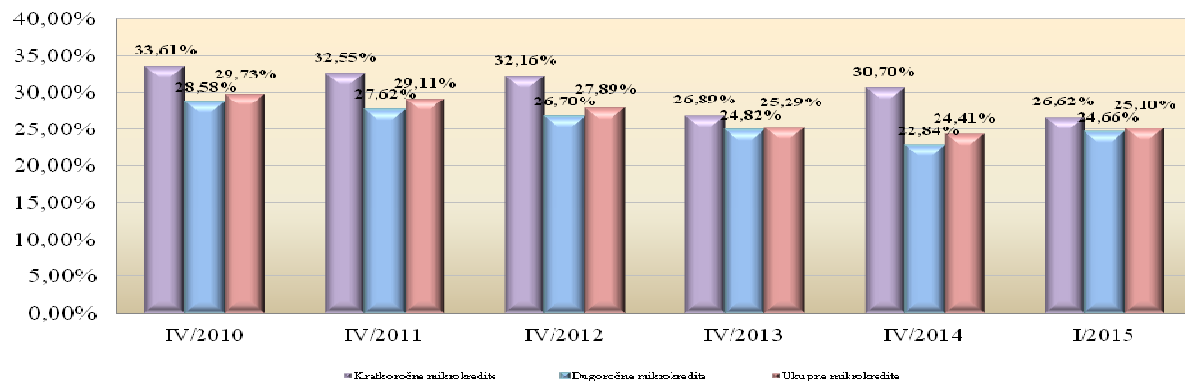
Sukladno mjesečnim izvješćima o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama po kreditima, u prvom kvartalu 2015. godine, MKO su plasirale mikrokredite u ukupnom iznosu od 81,2 milijuna KM što je za 2,7 milijuna KM, odnosno 3% manje u odnosu na iznos mikrokredita plasiranih u istom razdoblju prethodne godine, što je većinom rezultat smanjenog plasmana mikrokredita jedne MKF. Sa stanjem na 31.3.2015., MKO su imale 153.423 aktivnih kreditnih partija, što je za 5.390 kreditnih partija, odnosno 3% manje u odnosu na kraj prethodne godine. Prosječan iznos mikrokredita na razini sektora, na dan 31.3.2015., je 2.420 KM, prosječan iznos mikrokredita MKF iznosi 2.380 KM, dok je prosječan iznos mikrokredita u MKD 9.611 KM.

Za kratkoročne kredite, prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 14,12% za poljoprivredu do 24,80% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 21,91% za poljoprivredu do 35,64% za nenamjenske kredite. Prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 19,98% za poljoprivredu do 25,13% za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 23,00% za stambene kredite do 32,15% za nenamjenske kredite. Analizirajući efektivne kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredu i stambene potrebe, dok su najskuplji nenamjenski, tj. krediti za osnovne potrebe.

Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne, dugoročne i ukupne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u donjoj tablici.

PROSJEČNA PONDERIRANA EKS na:	IV/2010	IV/2011	IV/2012	IV/2013	IV/2014	I/2015
Kratkoročne mikrokredite	33,61%	32,55%	32,16%	26,89%	30,70%	26,62%
Dugoročne mikrokredite	28,58%	27,62%	26,70%	24,82%	22,84%	24,66%
Ukupne mikrokredite	29,73%	29,11%	27,89%	25,29%	24,41%	25,10%

Grafikon 16. Prosječne ponderisane EKS na mikrokredite (u %)



Mikrokreditne organizacije su povećale efektivne kamatne stope na ukupne mikrokredite, iako neznatno, pa su tako, na kraju prvog kvartala 2015. godine, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na ukupne kredite u mikrokreditnom sektoru iznosile 25,10%, te su u odnosu na četvrti kvartal 2014. godine, ostvarile rast od 0,69 postotnih bodova. Promatrajući isto razdoblje, prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite iznosile su 26,62%, te su zabilježile pad od 4,08 postotnih bodova. Prosječne ponderirane efektivne kamatne stope na dugoročne kredite na kraju prvog kvartala 2015. godine, iznosile su 24,66%, te su u porastu za 1,82 postotna boda u odnosu na četvrti kvartal prethodne godine.

Međutim, promatrajući visinu kamatnih stopa kroz godine rada MKO, zaključuje se da su kamatne stope na kraju prvog kvartala 2015. godine, značajno smanjene u odnosu na prethodne godine.

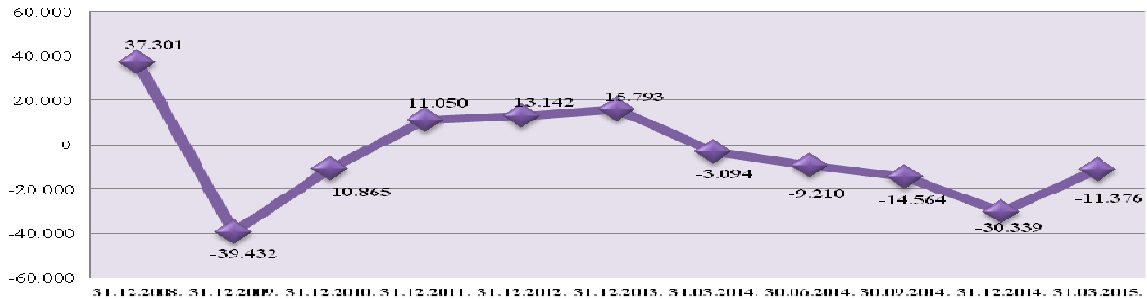
2.5. Račun dobiti i gubitka

U razdoblju 1.1. - 31.3.2015., jedno MKD ostvarilo je neto dobit u iznosu od 10 tisuća KM (1.1. – 31.3.2014.: 46 tisuća KM neto gubitka). U ovom razdoblju MKF su ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 11.386 tisuća KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 3.048 tisuća KM.

U razdoblju 1.1. - 31.3.2015., od ukupno 12 MKF, 8 MKF je ostvarilo višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 2.998 tisuća KM, dok su 4 MKF ostvarile manjak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 14.384 tisuće KM. Od 4 MKF koje su u razdoblju 1.1.- 31.3.2015. ostvarile manjak prihoda nad rashodima u iznosu od 14.384 tisuće KM, jedna MKF, u ovom razdoblju, ostvarila je manjak u iznosu od 14.358 tisuća KM, odnosno 99,8% ukupno ostvarenog manjka MKF, dok se na ostale tri MKF odnosi samo 26 tisuća KM ostvarenog manjka prihoda nad rashodima, odnosno 0,2%.

Bez podataka ove MKF, koji su suprotni sektorskom trendu sa 31.3.2015., i koji su u potpunosti destabilizirali mikrokreditno tržište, te utjecali na pogoršanje sektorskih rezultata i pokazatelja, mikrokreditni sektor ostvaruje pozitivni rezultat u iznosu od 2.982 tisuće KM, što se pozitivno odražava i na pokazatelje izvedbe.

Grafikon 17. Ukupan finansijski rezultat MKO po godinama (u 000 KM)



Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je negativan finansijski rezultat u iznosu od 11.376 tisuća KM, što je za 8.282 tisuće KM manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

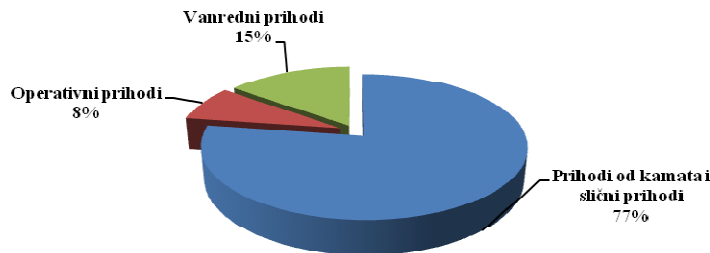
Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 13.

- 000 KM -

Tablica 13. Račun dobiti i gubitka MKO										
Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.				Za razdoblje 1.1. - 31.3.2015.				Indeks 9=(7/3)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	16.962	51	17.013	87	16.177	263	16.440	91	97
1.2.	Operativni prihodi	2.526	6	2.532	13	1.679	20	1.699	9	67
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	19.488	57	19.545	100	17.856	283	18.139	100	93
3.										
3.1.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.753	11	3.764	14	3.013	77	3.090	10	82
3.2.	Operativni rashodi	15.739	101	15.840	58	14.224	195	14.419	44	91
3.3.	Trošk. rez. za kred. i dr. gubitke	7.575	-7	7.568	28	14.901	8	14.909	46	197
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	27.067	105	27.172	100	32.138	280	32.418	100	119
5.	IZVANREDNI PRIHODI	4.678	2	4.680		3.116	7	3.123		67
6.	IZVANREDNI RASHODI	147	0	147		220	0	220		150
7.	UKUPNO PRIHODI -RASHODI (2+5-4-6)	-3.048	-46	-3.094		-11.386	10	-11.376		368
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	-3.048		-3.048		-11.386		-11.386		374
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		-46	-46			10	10		
10.	POREZI		0	0			0	0		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		-46	-46			10	10		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			-3.094				-11.376		

Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 31.3.2015. iznose 18,1 milijun KM, koji se gotovo u cijelosti odnose na prihode MKF. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi manji su za 1,4 milijuna KM ili 7%. Najveći dio prihoda, odnosi se na prihode od kamata koji iznose 16,4 milijuna KM ili 91% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,6 milijuna KM ili 3%, dok operativni prihodi iznose 1,7 milijuna KM ili 9% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 0,8 milijuna KM, odnosno za 33%.

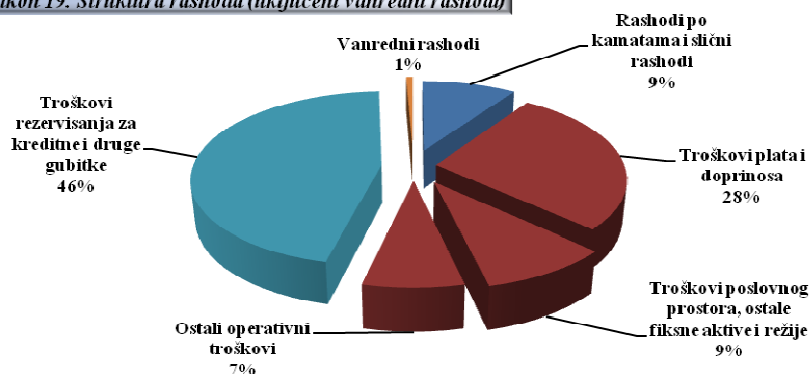
Grafikon 18. Struktura prihoda (uključeni vanredni prihodi)



Izvanredni prihodi MKO ostvareni u razdoblju od 1.1. do 31.3.2015. iznose 3,1 milijun KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 1,6 milijuna KM, odnosno za 33%. Izvanredni prihodi većinom se odnose na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Izvanredni rashodi MKO ostvareni tijekom prva tri mjeseca 2015. godine iznose 0,2 milijuna KM, i veći su za 0,1 milijun KM odnosno 50% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupni rashodi iznose 32,4 milijuna KM od kojih se 32,1 milijun KM ili 99,1% odnosi na rashode MKF, a 0,3 milijuna KM ili 0,9% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi veći su za 5,2 milijuna KM ili 19%. U strukturi rashoda, 3,1 milijun KM ili 10% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamata na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 0,7 milijuna KM ili 18%. Operativni rashodi iznose 14,4 milijuna KM ili 44% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 1,4 milijuna KM ili 9%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 9 milijuna KM (1.1.-31.3.2014.: 9,5 milijuna KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 3,1 milijun KM (1.1.-31.3.2014.: 3,7 milijuna KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 2,3 milijuna KM (01.01.-31.03.2014.: 2,6 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 14,9 milijuna KM ili 46% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za čak 7,3 milijuna KM ili 97%. Čak 90% od ukupnog iznosa troškova rezerviranja za kreditne i druge gubitke u prva tri mjeseca 2015. godine, odnosi se na jednu MKF.

Grafikon 19. Struktura rashoda (uključeni vanredni rashodi)

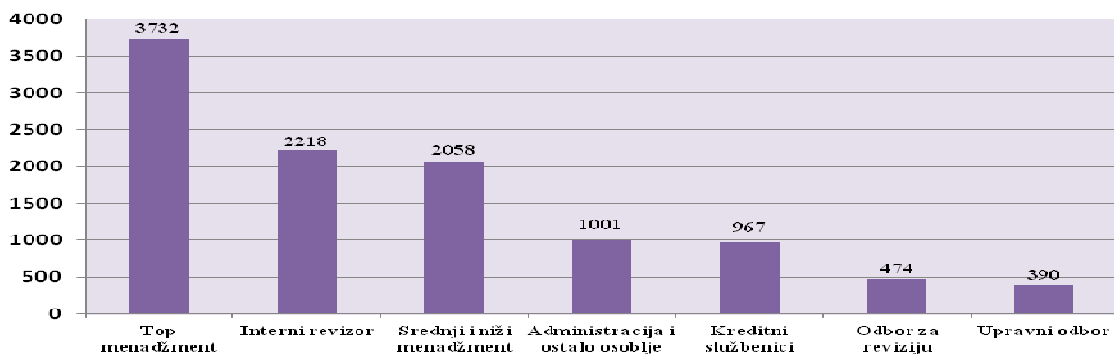


2.5.1. Standard mjesečnih primanja u mikrokreditnoj djelatnosti

Standard razumne tržišne vrijednosti je vrijednost koja se postiže na tržištu rada te se kao relevantan podatak promatra prosječna plaća Federacije BiH jer ona predstavlja omjer tržišta rada. Međutim pošto svaka industrija ima svoje specifičnosti, tako i mikrokreditna industrija ima svoje specifičnosti, te se u cilju usporedbe koriste standardi koji vrijede za mikrokreditnu djelatnost. Standard tržišta mikrokreditne djelatnosti je približna ili ista standardna vrijednost koja se za istu uslugu plaća na tržištu mikrokreditne industrije u približnom ili istom iznosu s prosjekom relevantne grupe, tj. prosjekom cjelokupne mikrokreditne industrije. U cilju utvrđivanja prosjeka se uzimaju vrijednosti MKO-a čije poslovanje je usklađeno sa standardima poslovanja propisanih odlukom o ostalim općim uvjetima poslovanja mikrokreditnih organizacija, jer su plaće u takvim organizacijama tržišno utemeljene s obzirom da je poslovanje u okviru propisanih mjerljivih standarda osigurano da MKO posluje sukladno načelima poslovanja pažnjom dobrog gospodarstvenika, a što je i obveza prema čl. 40 Zakona o udrugama i fondacijama.

Troškovi plaća i doprinosa ostvareni u razdoblju 1.1.-31.3.2015. godine manji su za 6% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema izvješćima MKO, prosječna mjesečna neto plaća zaposlenika MKO na dan 31.3.2015., iznosila je 1.130 KM, a prosječni mjesečni neto iznos nagrada, stimulacija i bonusa 35 KM, iz čega proizlazi da je, u mikrokreditnom sektoru, prosječna mjesečna neto plaća s bonusima iznosila 1.165 KM. Na dan 31.3.2015., prosječne mjesečne neto plaće višeg menadžmenta u mikrokreditnom sektoru s bonusima su iznosile 3.732 KM, dok su prosječne mjesečne neto naknade isplaćene članovima upravnih odbora u MKO iznosile 390 KM, a članovima odbora za reviziju 474 KM. Na ovaj izvještajni datum, prosječne mjesečne neto plaće unutarnjih revizora u MKO s bonusima su iznosile 2.218 KM, srednjeg i nižeg menadžmenta 2.058 KM, kreditnih službenika 967 KM, te administracije i ostalog osoblja 1001 KM.

Grafikon 20. Prosječna mjesečna plata/naknada u MKO sa uključenim bonusima (u KM)



Člankom 39. Zakona o MKO propisano je da su mikrokreditne fondacije dužne investirati višak prihoda nad rashodima u obavljanje mikrokreditne djelatnosti i da nije dozvoljena izravna ili neizravna raspodjela viška prihoda nad rashodima osnivačima, članovima organa, odgovornim osobama i zaposlenim u mikrokreditnoj fondaciji. Naime, primijećeno je da pojedine MKF isplaćuju plaće/naknade koje značajno odstupaju od prosjeka mikrokreditnog sektora.

Kod jedne MKF, prosječna mjesečna neto plaća višeg menadžmenta veća je za više od 2 puta u odnosu na sektorski prosjek. Prosječna mjesečna naknada isplaćena članovima upravnog odbora, kod jedne MKF, 5 puta je veća od prosjeka sektora.

3. TRANSAKCIJE S POVEZANIM OSOBAMA

Odredbama Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07) propisan je minimum standarda poslovanja MKO s osobama, koje se sukladno članku 4. Zakona o MKO smatraju povezanim s MKO. Člankom 6. ove Odluke Agencije propisano je da MKO može obavljati poslovne transakcije s osobom koja je povezana s MKO samo sukladno Zakonu o MKO, odluci Agencije i posebnim politikama MKO za poslovanje s povezanim osobama, koje usvaja i prati njihovu primjenu organ upravljanja MKO. Transakcijom s povezanom osobom smatra se i transakcija s trećom stranom ako su sredstva koja su korištena u transakciji prenesena povezanoj osobi ili su iskorištena radi stjecanja koristi povezane osobe. S tim u vezi, sve MKO dužne su uspostaviti registar povezanih osoba i isti redovito ažurirati.

Također, prilikom obavljanja transakcija s povezanim osobama, MKO su dužne postupati sukladno usvojenim politikama, koje, između ostalog, podrazumijevaju da:

- sve transakcije s povezanim osobama moraju biti odobrene od organa upravljanja MKO,
- osoba povezana s MKO koja je član organa upravljanja MKO ne može sudjelovati u glasanju prilikom donošenja odluka o poslovnim transakcijama između MKO i nje same ili bilo koje druge s njom povezane osobe,
- organ upravljanja potpiše pismenu izjavu da je bilo koja transakcija obavljena između MKO i povezane osobe, fer i u najboljem interesu za MKO,
- MKO formira i održava uredne evidencije, dokumentaciju i dosjee o odobrenjima organa upravljanja za obavljanje transakcija s povezanim osobama i dr.

Pri obavljanju transakcija s povezanim osobama MKO ne mogu se ponuditi bilo kakvi povoljniji uvjeti u odnosu na druge osobe, a MKO su dužne izvješćivati Agenciju dostavom kvartalnih izvješća o svim transakcijama koje je MKO obavila u izvještajnom kvartalu s povezanim osobama. Tijekom prva tri mjeseca 2015. godine, od 13 MKO, na propisanim obrascima, 5 MKF i 1 MKD izvijestili su Agenciju o obavljenim transakcijama s povezanim osobama u ukupnom iznosu od 155.952 KM. Samo jedna MKF ima čak 79% udjela u ukupnom iznosu obavljenih transakcija s povezanim osobama.

-u KM-

Tablica 14. Transakcije s povezanim osobama			
Rb.	Opis transakcije	Iznos transakcija obavljenih u razdoblju 1.1.-31.3.2015.	Udio (%)
1.	Transakcije s osnivačem i njegovim povezanim osobama	119.099	76,37%
2.	Plaćanje po fakturama za isporučenu robu/usluge	27.495	17,63%
3.	Refundacija troškova	4.379	2,81%
4.	Plaćanje zajedničkih troškova povezane osobe	4.379	2,81%
5.	Zakup poslovnog prostora	600	0,38%
6.	Kratkoročni krediti od banaka	0	0,00%
7.	Redovne i zatezne kamate, naknade za obradu kredita	0	0,00%
8.	Pozajmice od pravnih i fizičkih osoba	0	0,00%
9.	Odvjetničke usluge	0	0,00%
10.	Anuiteti po kreditu	0	0,00%
11.	Kratkoročni depoziti bankama	0	0,00%
12.	Potraživanja po osnovi zakupa	0	0,00%
U K U P N O		155.952	100,00%

U tablici 14. prikazani su iznosi transakcija s povezanim osobama u razdoblju od 1.1. do 31.3.2015., iz koje je evidentno da su po iznosu transakcija, MKO najviše transakcija obavile po osnovi izvršenih plaćanja prema osnivačima MKO i njegovim povezanim osobama (76,37%) i po osnovi plaćanja faktura za isporučenu robu/usluge (17,63%). Pored navedenih transakcija, MKO su u svojim izvješćima prijavile i transakcije s povezanim osobama po osnovi plaćanja zakupa poslovnog prostora, plaćanja zajedničkih troškova i druge transakcije.

Transakcije s povezanim osobama MKO o kojim su izvijestile MKO, odnose se na transakcije koje su obavljene s osobama koje su povezane s osnivačem MKO i njegovim povezanim osobama (82%), članovima odbora za reviziju (16%) i članovima upravnog odbora (2%). Agencija će i u narednom razdoblju, u kontrolama MKO posebnu pažnju posvetiti poštivanju politika o poslovanju MKO s povezanim osobama, te će cijeniti koristi koje MKO ima prilikom obavljanja ovih transakcija, shodno čemu će nalagati adekvatne mjere s ciljem otklanjanja nepravilnosti utvrđenih u poslovanju MKO s povezanim osobama.

III. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 31.3.2015. može se zaključiti da poslovanje mikrokreditnih organizacija u Federaciji BiH u odnosu na kraj prethodne godine, ukazuje na daljnji pad aktive (za 5%) i kreditnog portfelja (za 3%), pojedini pokazatelji kvalitete kreditnog portfelja iskazuju pogoršanje, te pad zaposlenih (za 3%) i obveza po uzetim kreditima (za 4%). Kapital MKF u odnosu na kraj prethodne godine bilježi pad od 7% uslijed negativnog financijskog rezultata jedne MKF.

Negativni trendovi i pogoršanje pokazatelja mikrokreditnog sustava u FBiH su rezultat jako lošeg poslovanja samo jedne MKF, koja svojim djelovanjem, koje je suprotno zakonskim propisima i ograničenjima, destabilizira mikrokreditni sustav Federacije BiH.

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfelja, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstance poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sektora. Konsolidacija na razini MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sektora, u cilju povećanja ekonomije opsega, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacija bi omogućila osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Kako značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dopijeva do kraja ove godine, u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti, te iz tih razloga sve MKO koje nisu operativno održive bi trebale razmotriti mogućnost spajanja ili pripajanja, kako bi se zaštitila imovina MKF, a što bi bilo sukladno načelima poslovanja pažnjom dobrog gospodarstvenika.

Imperativ MKO u narednom razdoblju je poštivanje načela poslovanja s pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog gospodarstvenika s fokusom na punu transparentnost, optimizaciju troškova poslovanja i njihovu punu opravdanost, adekvatno upravljanje kreditnim rizicima što u konačnici treba rezultirati smanjenjem kamatnih stopa na mikrokredite čime bi se postigli ciljevi navedeni u ZoMKO.

Agencija, u okviru zakonskih mogućnosti, poduzima sve raspoložive nadzorne mjere i pokreće potrebne radnje pred nadležnim organima u svrhu sankcioniranja MKO, te uvođenja njihovog poslovanja u zakonske okvire radi postizanja osnovne uloge mikrokreditiranja.

U narednom razdoblju MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Punoj primjeni članka 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja potpore razvoju poduzetništva;
- Smanjenju kamatnih stopa na mikrokredite;
- Kontrolu kamatnih stopa i ostvarivanju ciljeva iz ZoMKO putem aktivnog uključivanja organa upravljanja u postupak donošenja politika o formiranju cijena na mikrokredite;
- Reduciranju troškova poslovanja, punoj primjeni načela domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni načela dobrih korporativnih praksi, a što treba da utječe na smanjenje kamatnih stopa;
- Uspostavljanju mehanizama kontrole opravdanosti projekata i materijalno značajnih troškova poslovanja, uključujući plaće i bonuse menadžmentu, te sve druge beneficije menadžmenta i članova upravnih odbora koje isti ostvaruju na teret imovine MKF i koji se izravno alimentiraju visokim kamatnim stopama;
- Povećanju odgovornosti upravnih odbora, osiguranju neovisnosti o menadžmentu, te kontroli menadžmenta od strane upravnih odbora;
- Poboljšanju sustava internih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO, te primjeni načela odgovornog kreditiranja;
- Postizanje potpune neovisnosti unutarnje revizije od menadžmenta MKO, koja će nadgledati i segment rukovođenja, te o tome redovno izvješćivati upravni odbor;
- Obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita;
- Poduzimanju svih aktivnosti u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta;
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja, te
- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stupanj otpisanih zajmova trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO.

Broj: U.O.-71-3/15

Sarajevo, 28. svibnja 2015.

IV. PRILOZI

Prilog 1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Prilog 2. Osnovni podaci o MKO

Prilog 3. Bilanca stanja MKF

Prilog 4. Bilanca stanja MKD

Prilog 5. Račun dobiti i gubitka MKF

Prilog 6. Račun dobiti i gubitka MKD

Prilog 7. Pregled doniranih sredstava MKF

Prilog 1.

**PODZAKONSKI AKTI AGENCIJE ZA POSLOVANJE MKO
KOJI SU BILI VAŽEĆI SA 31.3.2015.**

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
4. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koja mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja	27/07, 110/12 i 15/13
5. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
6. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite (Pročišćeni tekst)	48/12
8. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
9. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11
10. Odluka o minimalnim standardima mikrokreditnih organizacija na sprečavanju pranja novca i financiranju terorističkih aktivnosti	48/12
11. Odluka o uvjetima i načinu postupanja banke, mikrokreditne organizacije i leasing društva po prigovoru klijenta	23/14, 26/14 i 62/14
12. Odluka o minimalnim standardima za dokumentiranje kreditnih aktivnosti mikrokreditnih organizacija i procjenu kreditne sposobnosti	23/14
13. Odluka o uvjetima i načinu postupanja po zahtjevu žiranta za oslobađanje od obveze jamstva	23/14 i 62/14
14. Odluka o minimalnim zahtjevima u pogledu sadržaja, razumljivosti i dostupnosti općih i posebnih uvjeta poslovanja davatelja finansijskih usluga	62/14

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti i
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

Prilog 2.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	31.3.2015.			
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposl.	Broj org. dijelova
1.	MKD "EKI" d.o.o. Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sead Mucić	033/ 754-380, 754-388 fax	sead.mucic@eki.ba www.eki.ba	9.099	2.518	20	1
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-380, 754-388 fax	sadina.bina@eki.ba www.eki.ba	111.681	53.993	256	68
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	14.654	10.631	57	12
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Elma Čardaklija - Bašić	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	41.936	9.293	152	33
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Jakob Finci	033/ 205-737 tel/fax	info@melaha.ba www.melaha.ba	1.182	388	5	0
6.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	45.536	17.754	145	24
7.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	19.406	5.609	98	21
8.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	info@mikroaldi.org www.mikroaldi.org	5.215	4.015	27	7
9.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	127.270	61.922	299	58
10.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	ul. Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Jure Žigo	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	21.262	-36.846	40	18
11.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimurtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.826	1.648	8	0
12.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	374	282	4	0
13.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Zagrebačka 50 71 000 SARAJEVO	Anis Aganović	033/ 727-350, 812-231 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	31.876	18.480	154	40
UKUPNO						431.317	149.687	1.265	282

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2014.	%	31.3.2015.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	36.912	8	28.846	7	78
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	18.253	4	17.126	4	94
1b)	Kamatonosni računi depozita	18.659	4	11.720	3	63
2.	Plasmani bankama	3.523	1	3.533	1	100
3.	Kreditni	376.275		363.198		97
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	26.140		28.087		107
3b)	Neto krediti (3-3a)	350.135	79	335.111	79	96
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	39.373	9	39.126	9	99
5.	Dugoročne investicije	3.061	0	3.061	0	100
6.	Ostala aktiva	13.820	3	14.122	4	102
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	1.618		1.581		98
8.	UKUPNO AKTIVA	445.206	100	422.218	100	95
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	78.848	17	82.110	20	104
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	181.626	41	166.321	39	92
11.	Ostale obveze	26.134	6	26.618	6	102
12.	UKUPNO OBVEZE	286.608	64	275.049	65	96
13.	Donirani kapital	67.521		66.267		98
14.	Temeljni kapital	3.820		3.820		100
15.	Višak prihoda nad rashodima	187.612		190.604		102
15a)	za prethodne godine	172.658		187.611		109
15b)	za tekuću godinu	14.954		2.993		20
16.	Manjak prihoda nad rashodima	102.817		115.968		113
16a)	za prethodne godine	57.745		101.584		176
16b)	za tekuću godinu	45.072		14.384		32
17.	Ostale rezerve	2.462		2.446		99
18.	UKUPNO KAPITAL	158.598	36	147.169	35	93
19.	UKUPNO PASIVA	445.206	100	422.218	100	95
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	182.208		196.959		108
	- komisioni poslovi	275		271		99

Prilog 4.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2014.	%	31.3.2015.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	2.001	28	954	11	48
1a)	Gotov novac i nekamatonski računi depozita	2.001	28	954	11	48
1b)	Kamatonski računi depozita	0	0	0	0	n/a
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	n/a
3.	Kreditni	5.031		8.045		160
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	11		19		173
3b)	Neto krediti (3-3a)	5.020	71	8.026	88	160
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	29	0	26	0	90
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	n/a
6.	Ostala aktiva	71	1	94	1	132
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1		1		100
8.	UKUPNO AKTIVA	7.120	100	9.099	100	128
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	217	3	435	5	200
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	4.086	58	5.824	64	143
11.	Ostale obveze	309	4	322	3	104
12.	UKUPNO OBVEZE	4.612	65	6.581	72	143
13.	Donirani kapital	0		0		n/a
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisioni ažio	0		0		n/a
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	-392		10		-3
16a)	prethodnih godina	-5		0		0
16b)	tekuće godine	-387		10		-3
17.	Zakonske rezerve	2.300		1.908		83
18.	Ostale rezerve	0		0		n/a
19.	UKUPNO KAPITAL	2.508	35	2.518	28	100
20.	UKUPNO PASIVA	7.120	100	9.099	100	128
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	56		49		88
	- komisioni poslovi	0		0		n/a

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2015.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	9	0	45	0	500
1.2.	Kamate na plasmane bankama	48	0	3	0	6
1.3.	Kamate na kredite	16.524	98	15.895	98	96
1.4.	Ostali finansijski prihod	381	2	234	2	61
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	16.962	100	16.177	100	95
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.616	96	2.807	93	78
2.2.	Ostali finansijski rashodi	137	4	206	7	150
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	3.753	100	3.013	100	80
3.	Neto finansijski prihodi (1.5. - 2.3.)	13.209		13.164		100
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	2.060	82	1.541	92	75
4.2.	Ostali operativni prihodi	466	18	138	8	30
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	2.526	100	1.679	100	66
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	9.450	60	8.823	62	93
5.2.	Troškovi poslov. prostora, ostale fik. aktive i režije	3.679	23	3.059	22	83
5.3.	Ostali operativni troškovi	2.610	17	2.342	16	90
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	15.739	100	14.224	100	90
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	7.575		14.901		197
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-7.579		-14.282		188
8.	Izvanredni prihodi	4.678		3.116		67
9.	Izvanredni rashodi	147		220		150
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	-3.048		-11.386		374

Prilog 6.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2014.	%	Za razdoblje 1.1. - 31.3.2015.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	n/a
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	n/a
1.3.	Kamate na kredite	49	96	263	100	537
1.4.	Ostali financijski prihod	2	4	0	0	0
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	51	100	263	100	516
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4	36	71	92	1.775
2.2.	Ostali financijski rashodi	7	64	6	8	86
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	11	100	77	100	700
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	40		186		465
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	6	100	19	95	317
4.2.	Ostali operativni prihodi	0	0	1	5	n/a
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	6	100	20	100	333
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	76	75	159	82	209
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	18	18	12	6	67
5.3.	Ostali operativni troškovi	7	7	24	12	343
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	101	100	195	100	193
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	-7		8		-114
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	-48		3		-6
8.	Izvanredni prihodi	2		7		350
9.	Izvanredni rashodi	0		0		n/a
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	-46		10		-22
11.	POREZ	0		0		n/a
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	-46		10		-22

Prilog 7.

**PREGLED DONIRANIH SREDSTAVA MKF
stanje na dan 31.3.2015.**

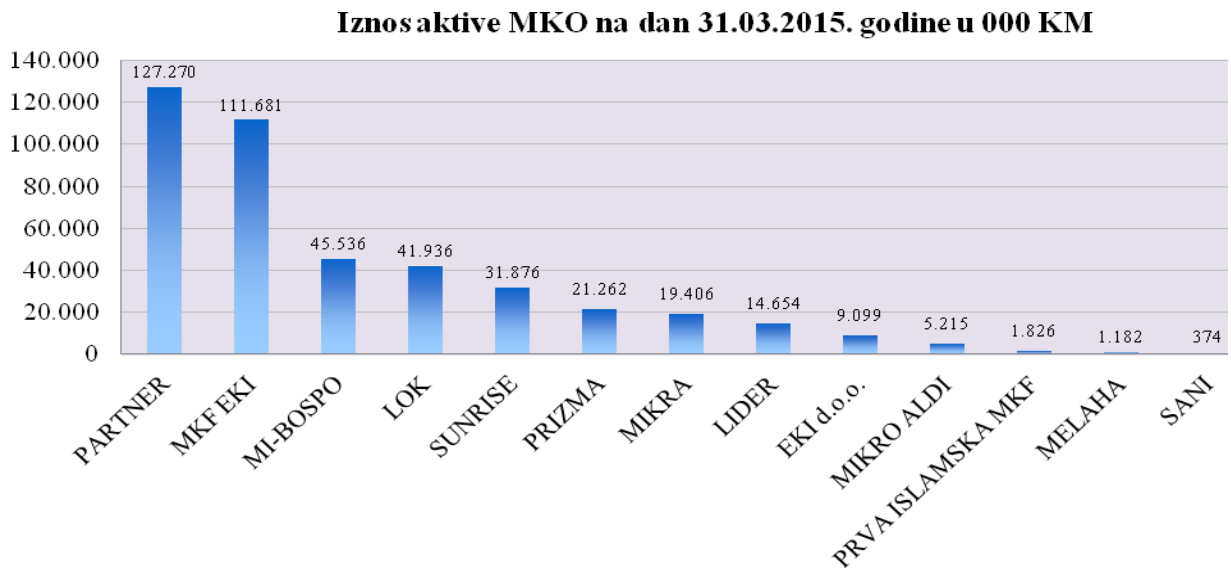
000 KM

Rb.	Naziv donator	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	LOK MKF Sarajevo	MKF MELAHA Sarajevo	MKF MI-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Goražde	PARTNER MKF Tuzla	MKF PRIZMA Sarajevo	PRVA ISLAMSKA MKF	MKF SUNRISE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		6.326	5.891	4.639	0	3.354	4.070	804	16.561	7.490	2.244	1.942	53.321
1.	Mercy Corps								10.091				10.091
2.	USAID	3.046		543					3.046	3.046			9.681
3.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891										5.891
4.	UNHCR			1.198		479		200	1.229	992		614	4.712
5.	LIP			1.479		947			675			1.214	4.315
6.	CRS						4.070						4.070
7.	UNDP	1.932		153					59	672			2.816
8.	PRM/USA State Department			577						2.006			2.583
9.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo										2.244		2.244
10.	UMCOR			637		377			317	774			2.105
11.	IRC					371			805				1.176
12.	SIDA Housing	1.080											1.080
13.	Women's World Banking					1.034							1.034
14.	OXSfam							500					500
15.	ECE, Njemačka								339				339
16.	USDA Know-How Project	237											237
17.	Church World Service					146							146
18.	Ostalo	31		52				104				114	301
Donacije za osnovna sredstva		8	0	286	0	12	65	0	229	61	0	10	671
19.	Mercy Corps								229				229
20.	Nedžad Beglerović			102									102
21.	CRS						65						65
22.	ICMC									53			53
23.	Ostalo	8		184		12				8		10	222
Donacije za operativne troškove		1.004	874	2.810	500	1.344	0	0	1.892	3.088	54	709	12.275
24.	LIP			1.515					201			709	2.425
25.	PRM									2.047			2.047
26.	USAID					1.344			462				1.806
27.	UNHCR								176	840			1.016
28.	CHF		874										874
29.	Mercy Corps								809				809
30.	SIDA Housing	748											748
31.	PM			556									556
32.	BCT			519									519
33.	JKPHD La Benevolencija				500								500
34.	NBR			220									220
35.	CGAP								45	150			195
36.	EBRD	105							1				106
37.	IFC	104											104
38.	Ostalo	47							198	51	54		350
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.338	6.765	7.735	500	4.710	4.135	804	18.682	10.639	2.298	2.661	66.267

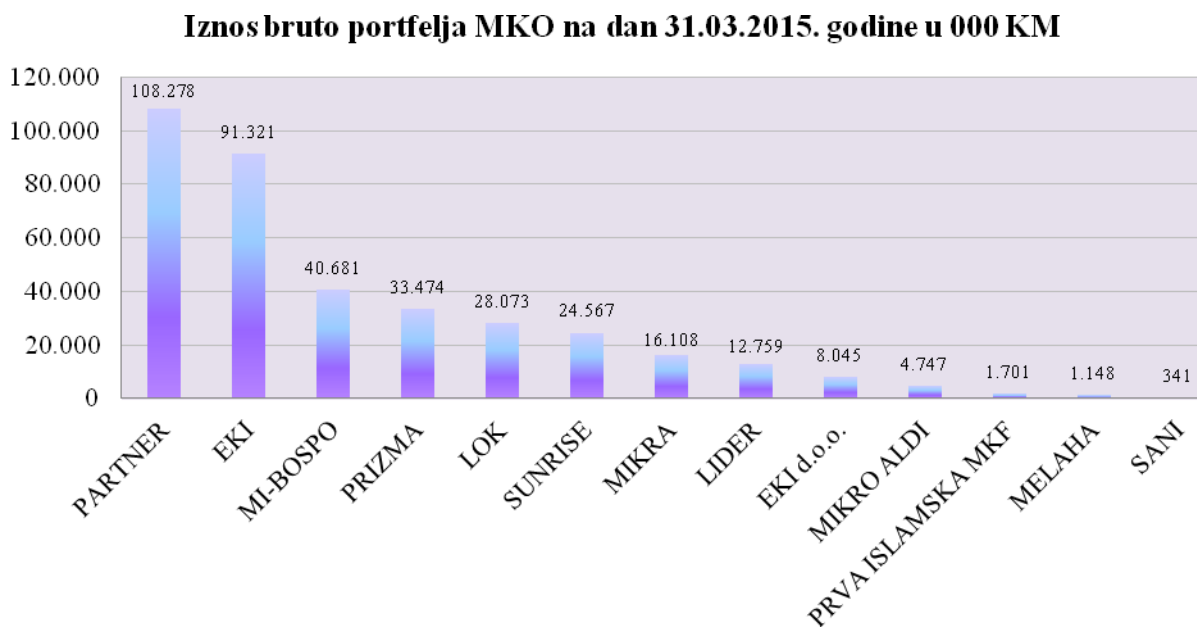
GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfelja MKO na dan 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos obveza po uzetim kreditima MKO na dan 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 4. Iznos kapitala MKO na dan 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 5. Iznos doniranog kapitala (po izvješćima) MKO na dan 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 6. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1.- 31.3.2015. u 000 KM
- Grafikon 7. Operativna održivost MKO u razdoblju 1.1. - 31.3.2015.
- Grafikon 8. Broj zaposlenih u MKO na dan 31.3.2015.
- Grafikon 9. Broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 31.3.2015.
- Grafikon 10. Broj aktivnih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2015.
- Grafikon 11. Broj otpisanih kreditnih partija MKO sa stanjem na dan 31.3.2015.
- Grafikon 12. Iznos kredita u 000 KM otpisanih u razdoblju 1.1.-31.3.2015.
- Grafikon 13. Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM u razdoblju 1.1.-31.3.2015.
- Grafikon 14. Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM sa stanjem na dan 31.3.2015.
- Grafikon 15. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 31.3.2015.
- Grafikon 16. Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 31.3.2015.
- Grafikon 17. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 31.3.2015.
- Grafikon 18. Prosječne mjesečne naknade članova upravnog/nadzornog odbora u MKO za razdoblje 1.1.-31.3.2015.
- Grafikon 19. Prosječna mjesečna primanja višeg menadžmenta u MKO za razdoblje 1.1.-31.3.2015.
- Grafikon 20. Prosječna mjesečna primanja kreditnih službenika u MKO za razdoblje 1.1. – 31.3.2015.
- Grafikon 21. Iznos ukupnih isplata mikrokredita u I. kvartalu 2015. godine u 000 KM
- Grafikon 22. Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2015. godine
- Grafikon 23. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2015. godine
- Grafikon 24. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u I. kvartalu 2015. godine

Grafikon 1.



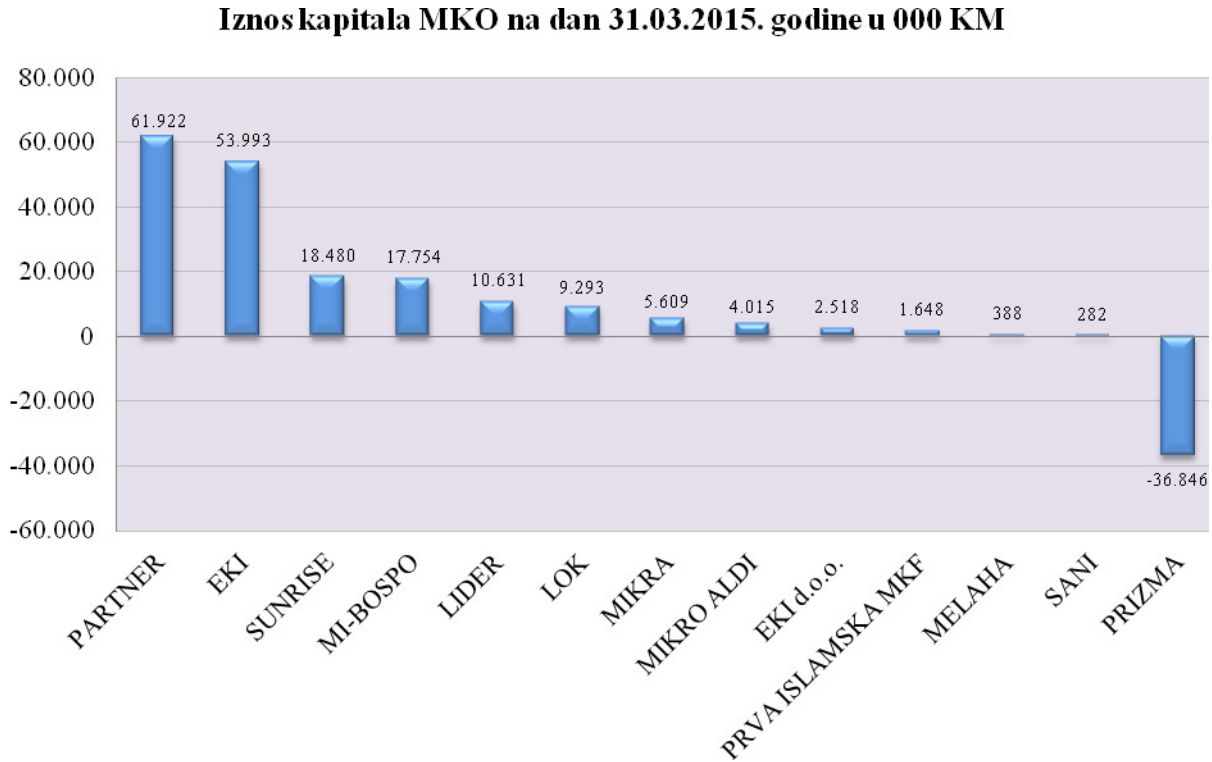
Grafikon 2.



Grafikon 3.

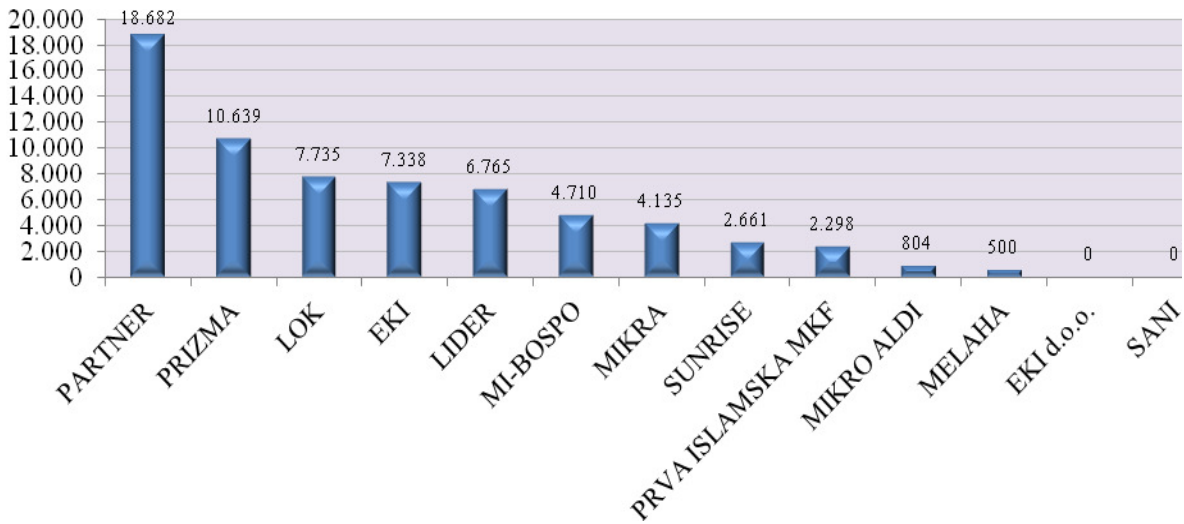


Grafikon 4.



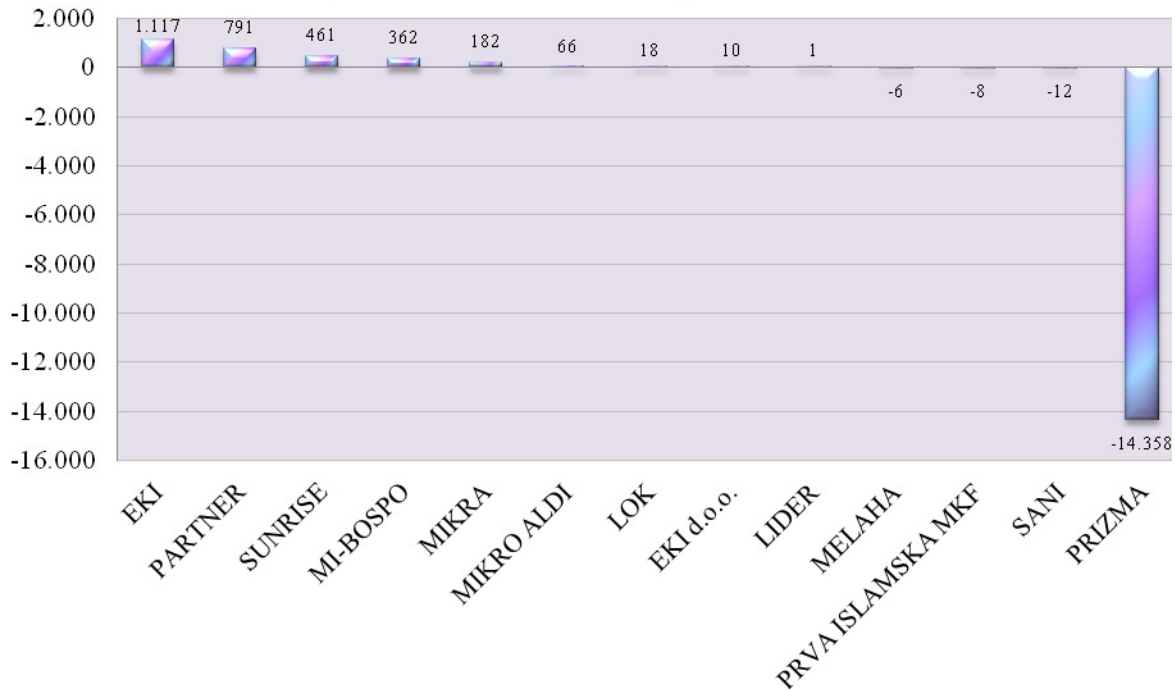
Grafikon 5.

**Iznos doniranog kapitala (prema izvještajima) MKO
na dan 31.03.2015. godine u 000 KM**

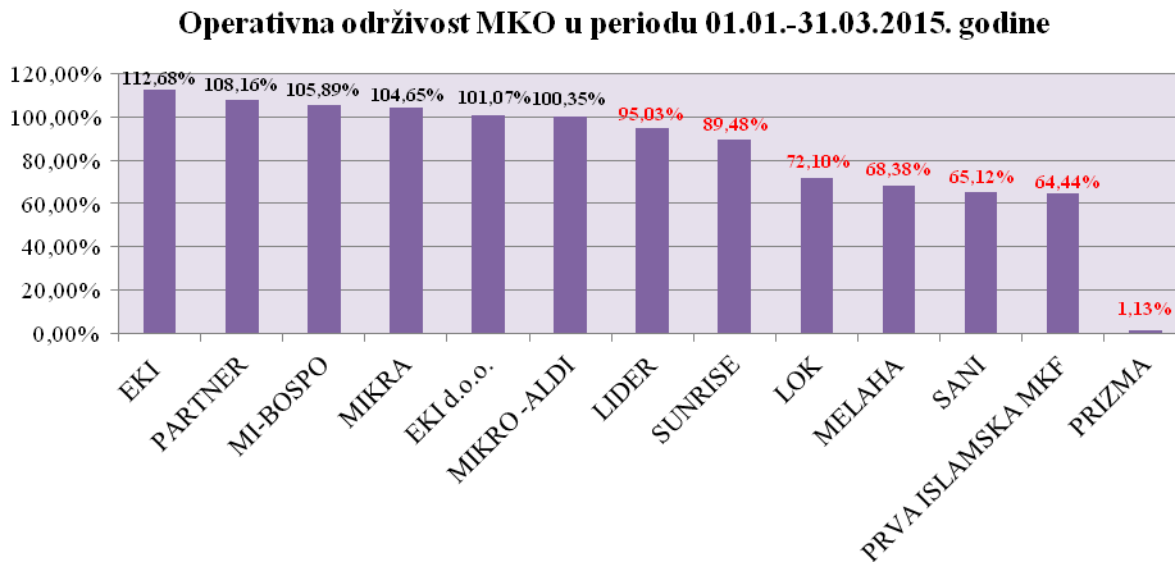


Grafikon 6.

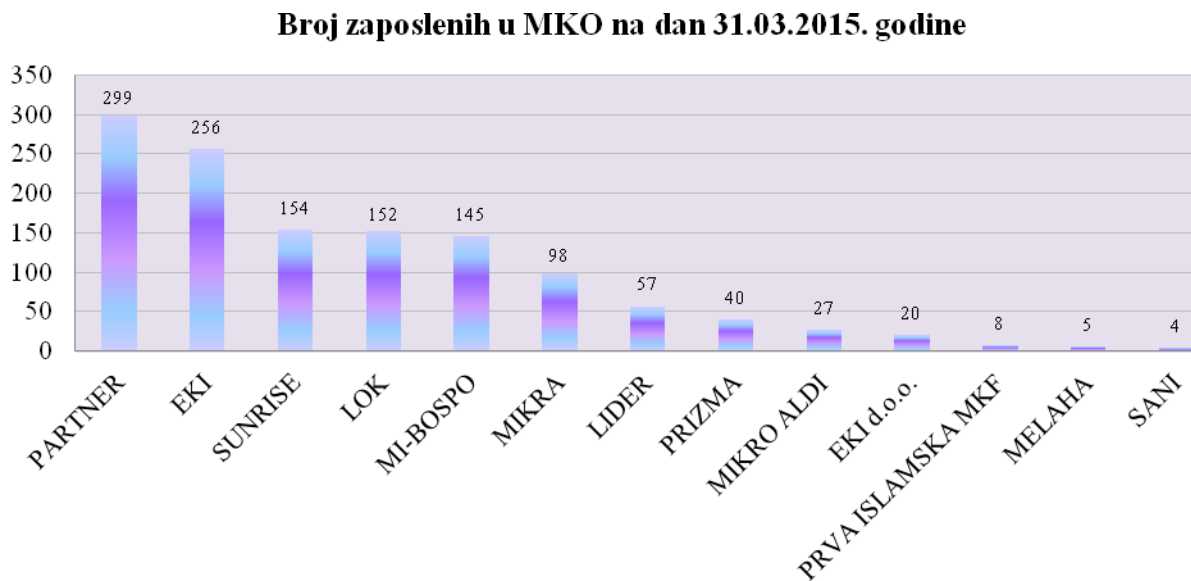
**Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto
dobit/gubitak MKD
za period 01.01.-31.03.2015. godine u 000 KM**



Grafikon 7.

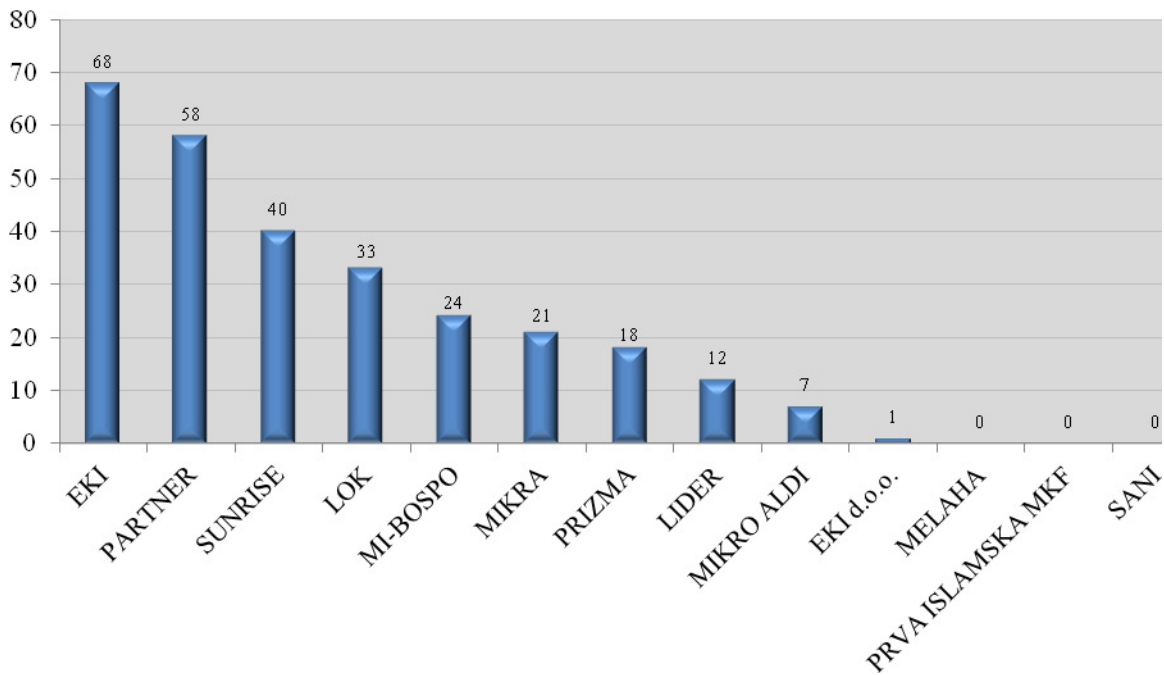


Grafikon 8.



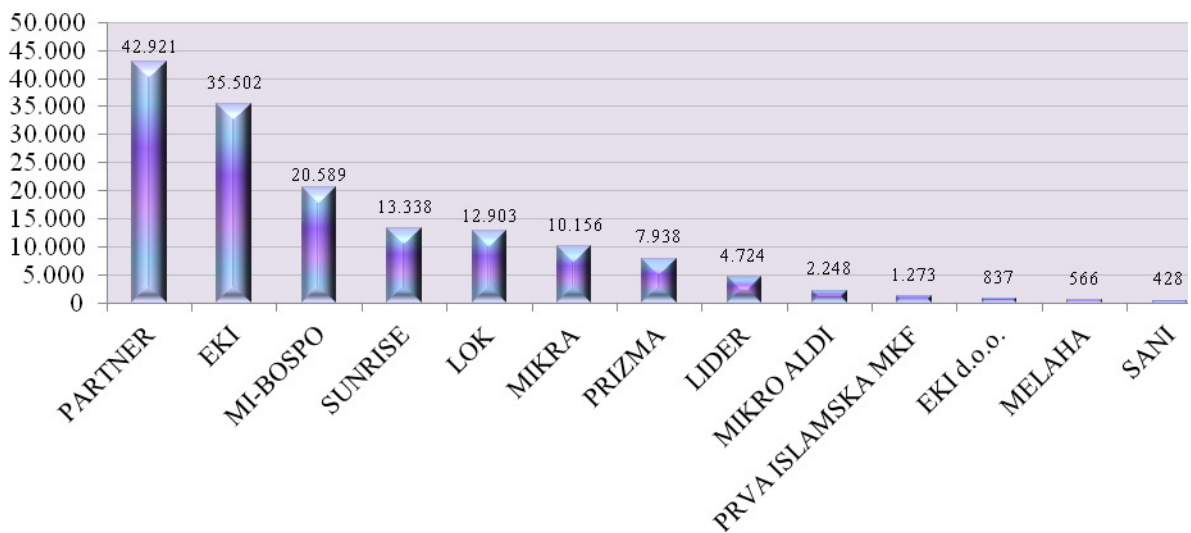
Grafikon 9.

**Broj organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH
na dan 31.03.2015. godine**



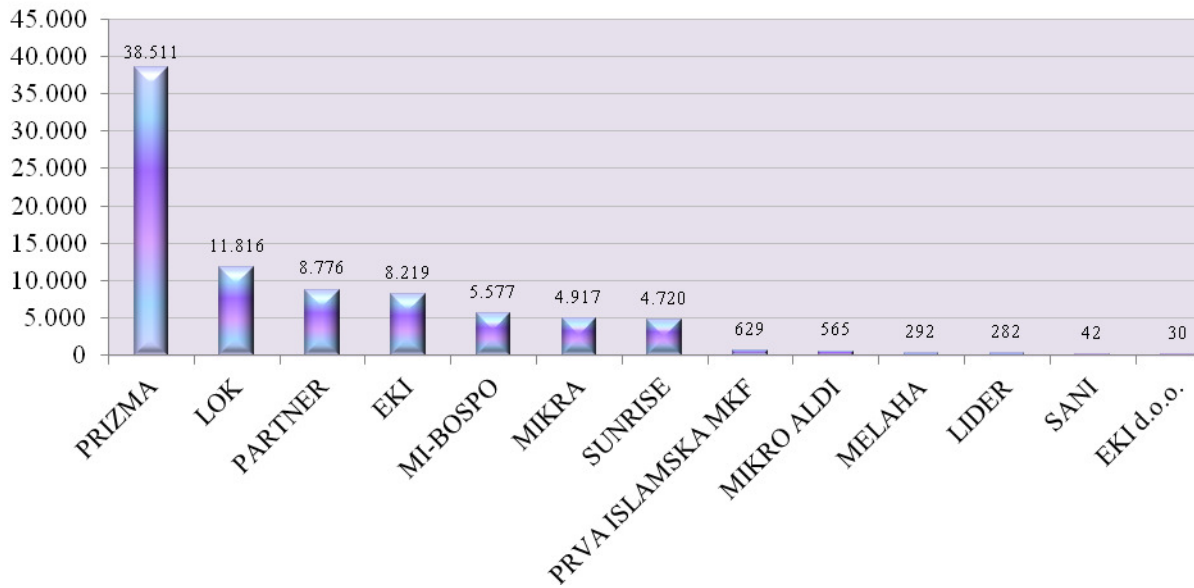
Grafikon 10.

**Broj aktivnih kreditnih partija MKO
sa stanjem na dan 31.03.2015. godine**



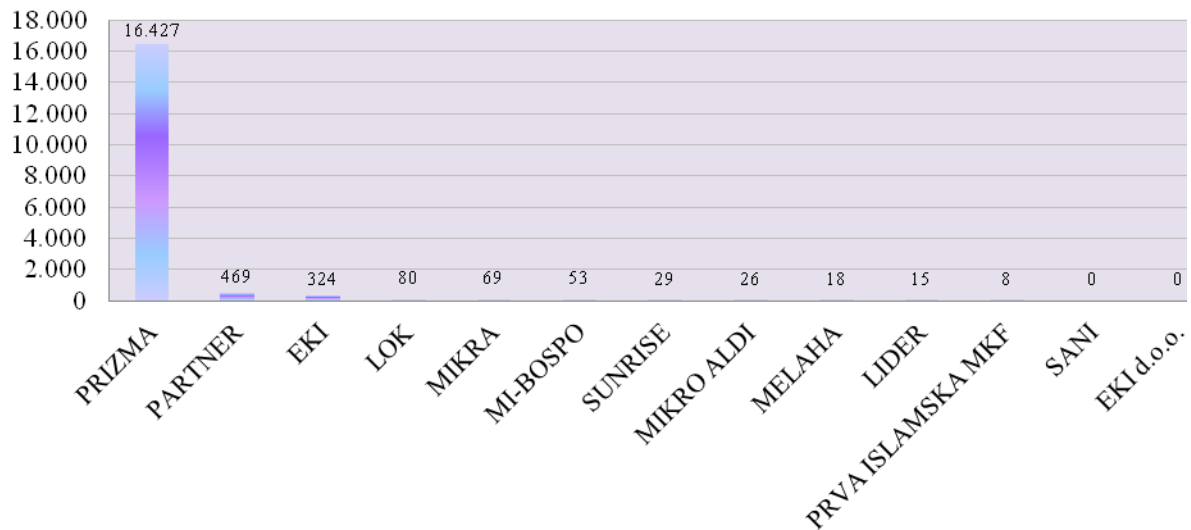
Grafikon 11.

**Broj otpisanih kreditnih partija MKO
evidentiranih u vanbilansu na dan 31.03.2015. godine**



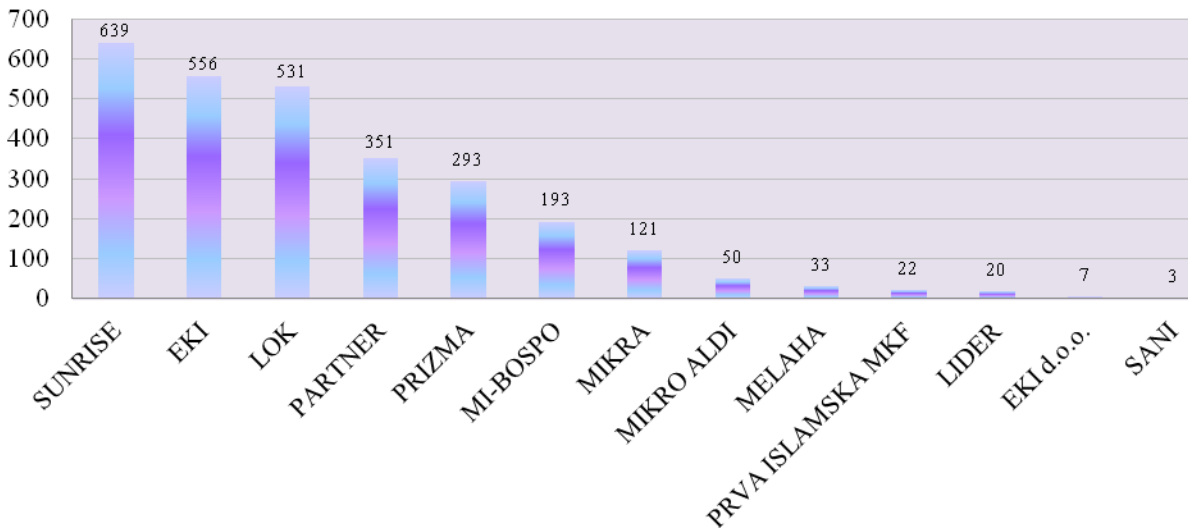
Grafikon 12.

**Iznos kredita u 000 KM otpisanih
u periodu 01.01.-31.03.2015. godine**



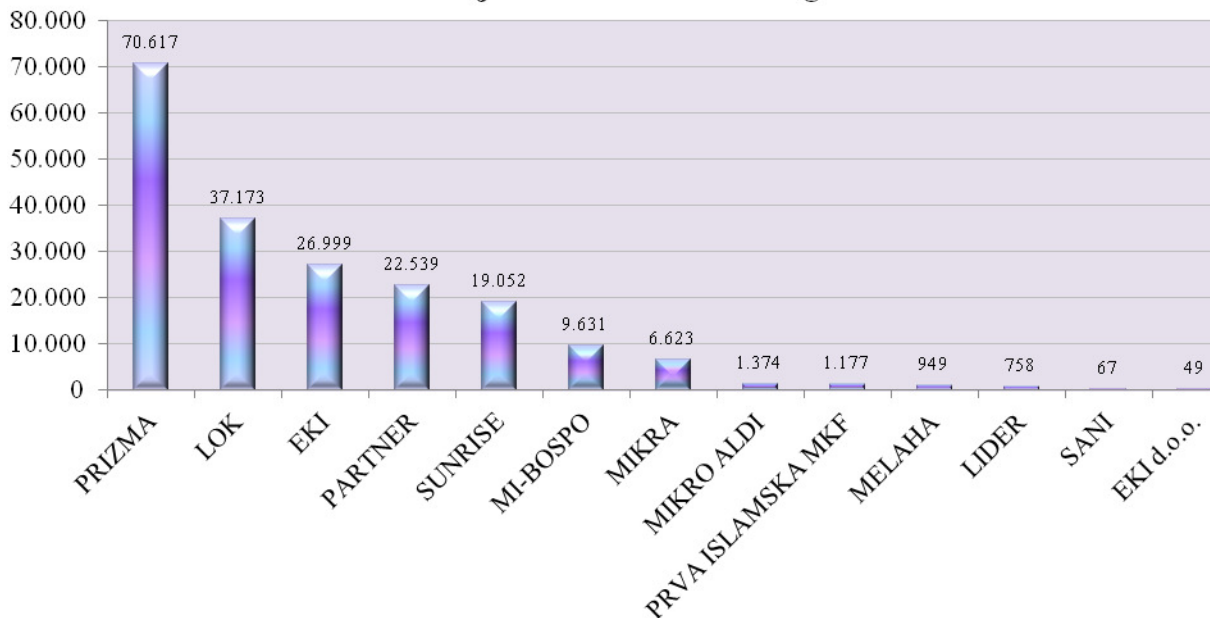
Grafikon 13.

**Iznos naplate po otpisanim kreditima u 000 KM
u periodu 01.01.-31.03.2015. godine**

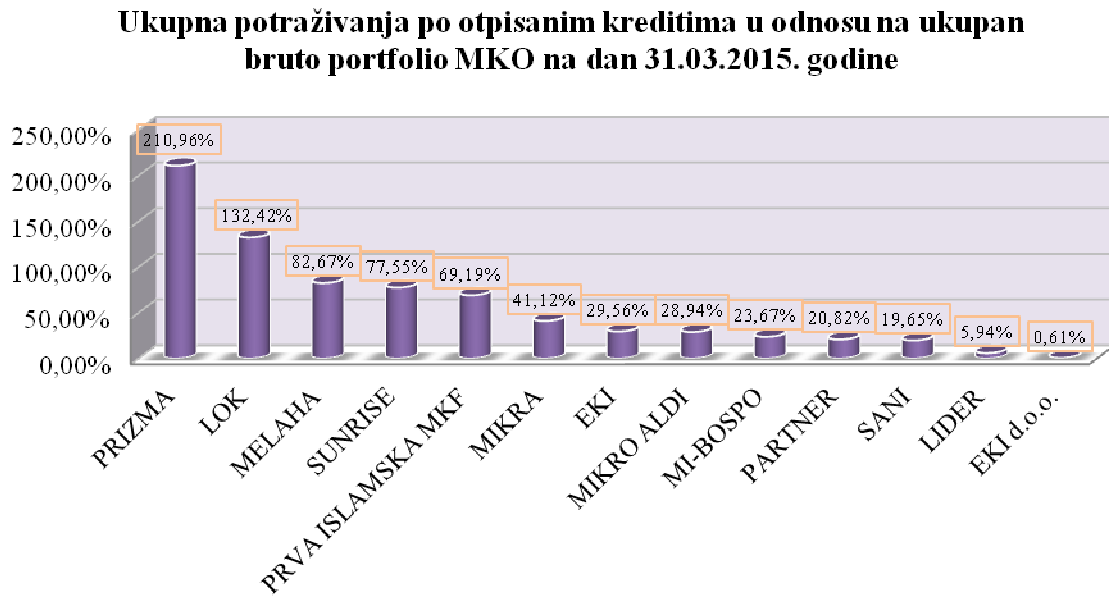


Grafikon 14.

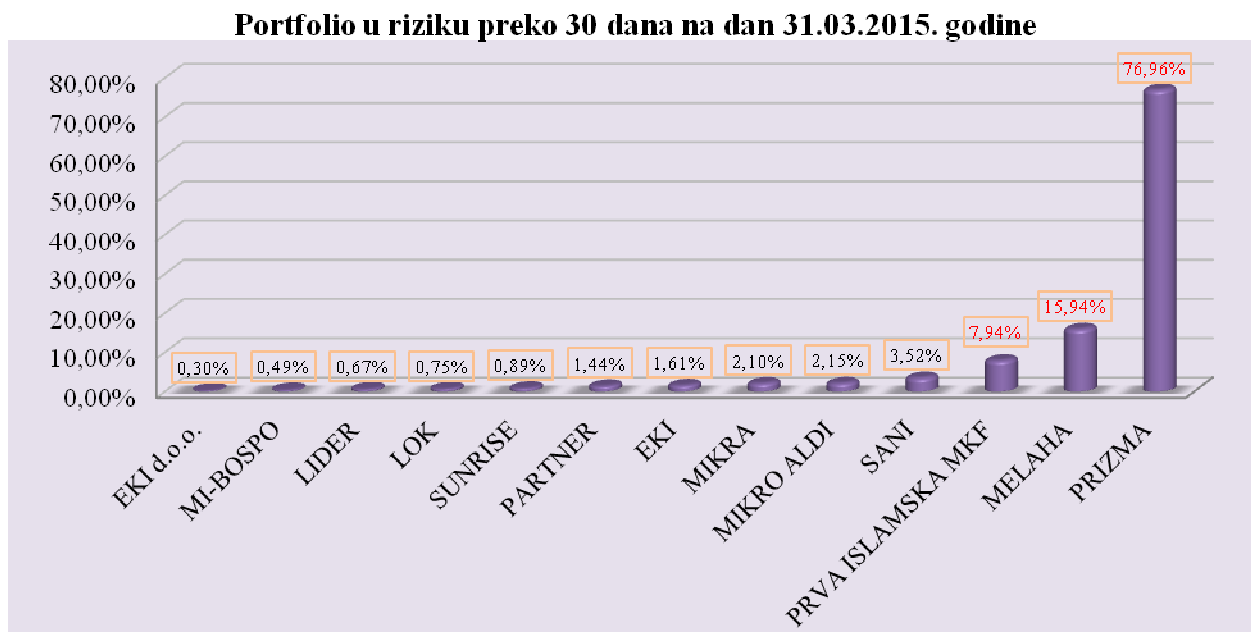
**Iznos ukupnih potraživanja po otpisanim kreditima MKO u 000 KM
sa stanjem na dan 31.03.2015. godine**



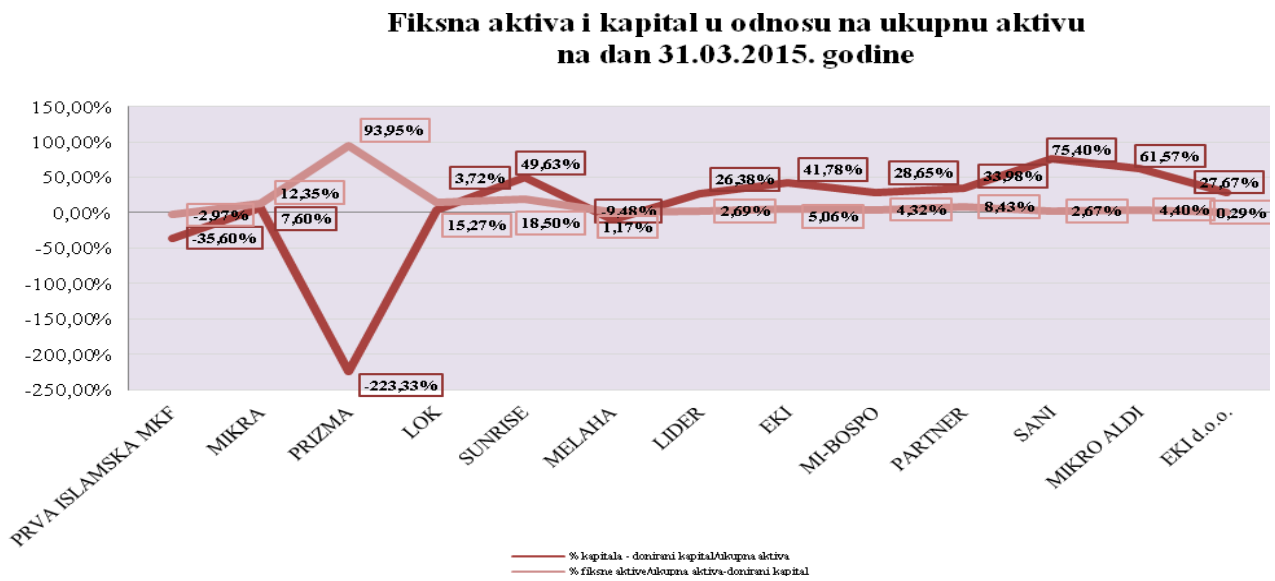
Grafikon 15.



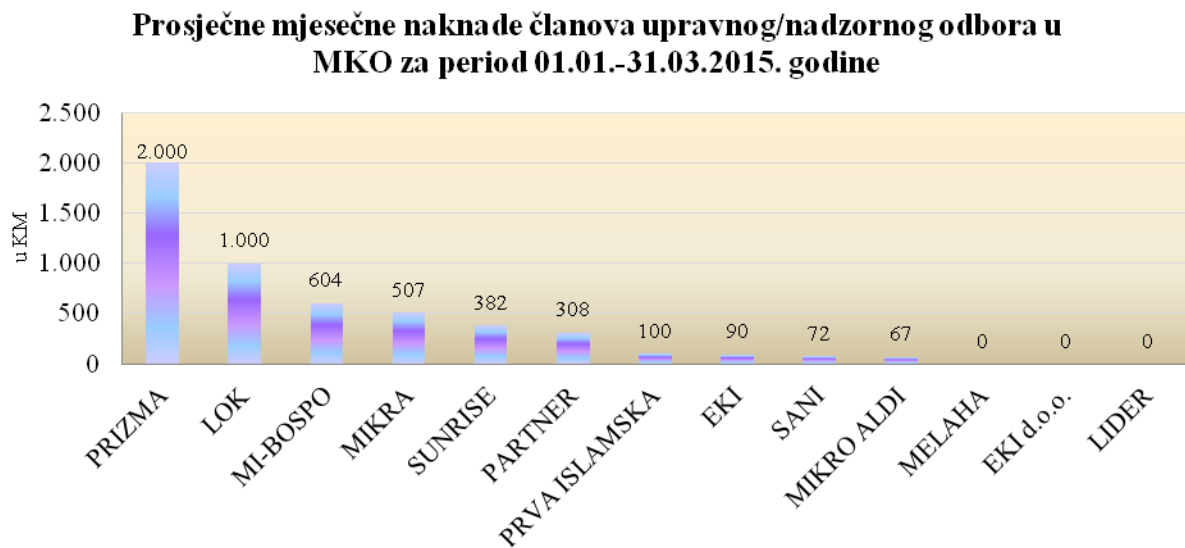
Grafikon 16.



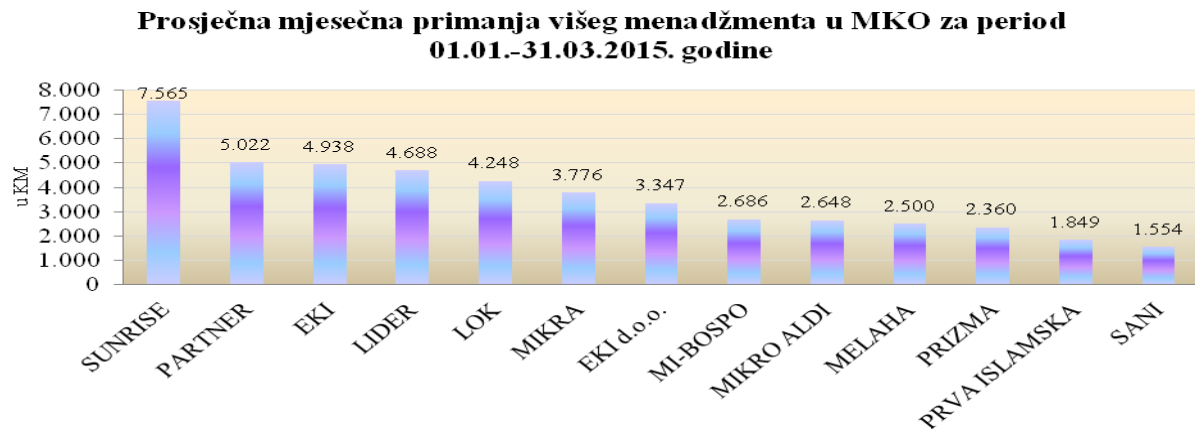
Grafikon 17.



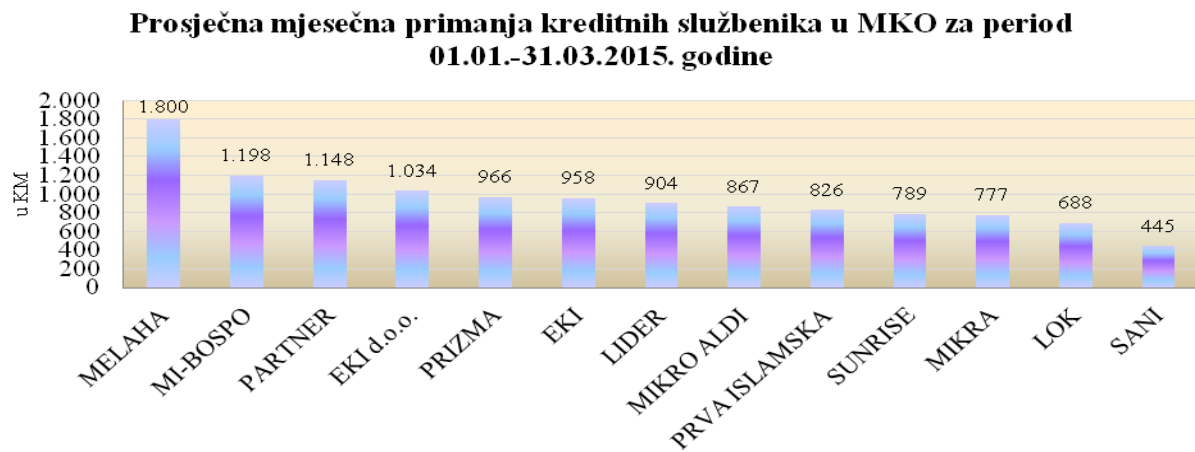
Grafikon 18.



Grafikon 19.

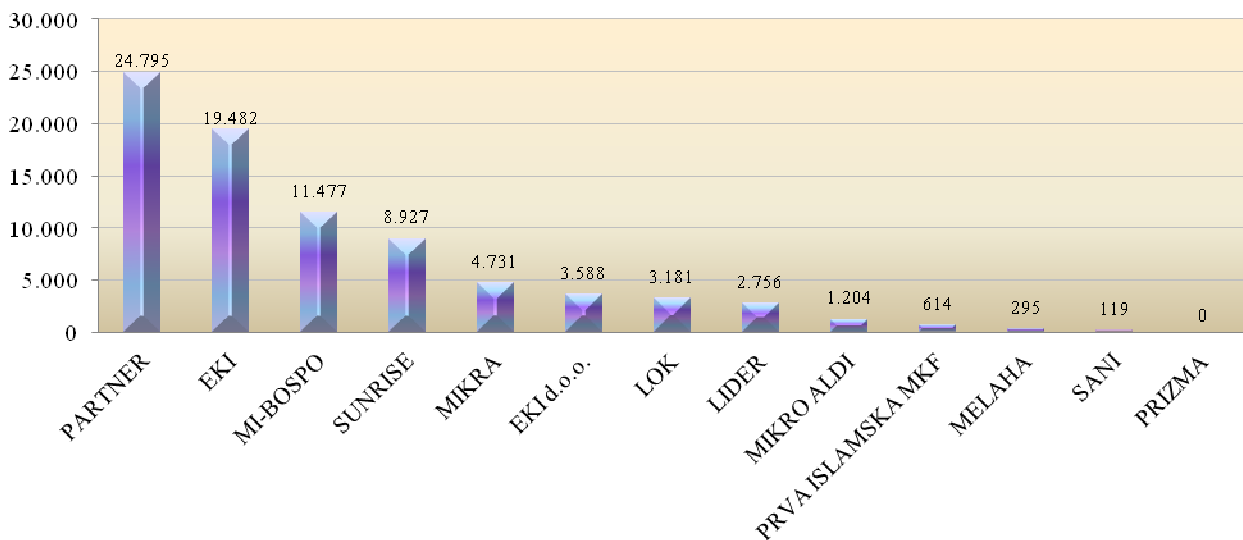


Grafikon 20.



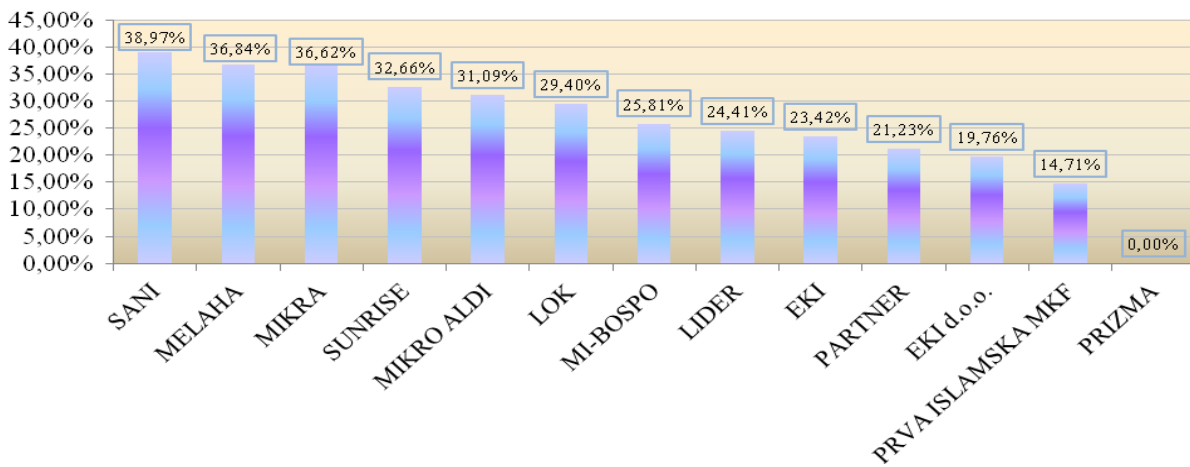
Grafikon 21.

Iznos ukupnih isplata mikrokredita u I kvartalu 2015. godine u 000 KM



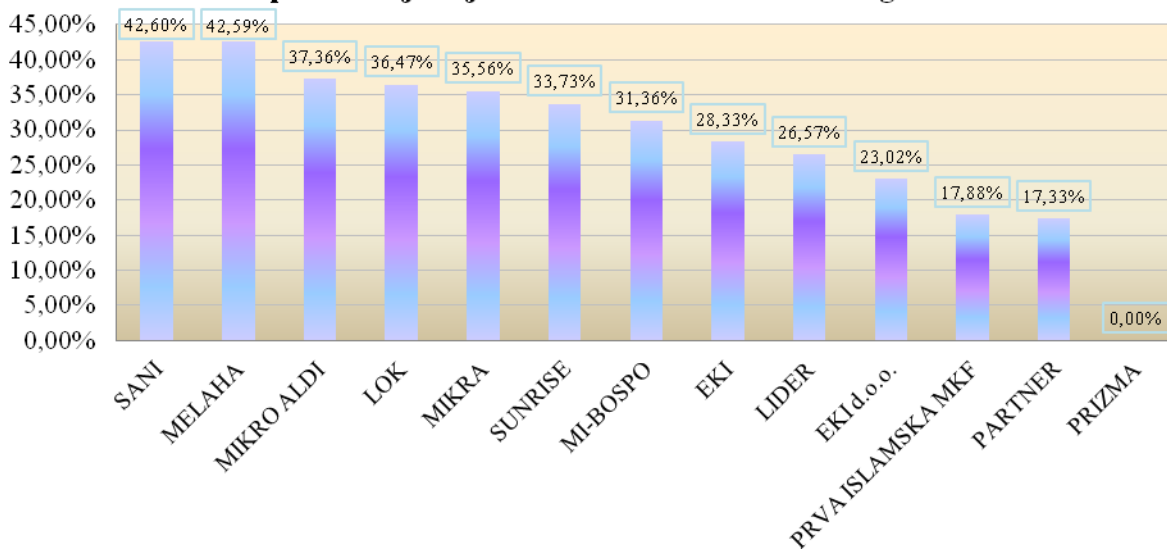
Grafikon 22.

**Prosječne ponderirane EKS na ukupne kredite
prema izvještajima MKO u I kvartalu 2015. godine**



Grafikon 23.

**Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite
prema izvještajima MKO u I kvartalu 2015. godine**



Grafikon 24.

